

DOLENSKI LIST

Glasiilo Socialistične zveze delovnega ljudstva

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Stev. 51 (353)

Leto VII

NOVO MESTO, 20. DECEMBRA 1956

Urejuje uredništvo. — Zastopnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 23. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Časopisno-saloziško podjetje. »Slov. poročevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

NA STRAŽI MIRU IN SOCIALIZMA

Petnajst let obstoja JLA v zgodovini ni dolga doba — vendar je po pomenu in vlogi, ki jo je naša vojska odigrala v tem času, tako pomembna, da se po njenih uspehih z ozirom na njen specifični nastanek, razvoj in obseg skoro ne da primerjati z drugimi armadami z dolgoletnim obstojem in tradicijo.

Ko so leta 1941 pregazile našo deželo okupatorske hord, se je stara jugoslovanska vojska sesula v nekaj dneh. Doživela je poraz zaradi dolgoletnega razkrajanja in korumpiranosti v svojih vrhovih, ki v usodnih dneh jugoslovanskih narodov niso samo odpovedali, ampak še celo pomagali, da je okupator vojaški odpor jugoslovanskih narodov zlomil brez posebnih težav in izgub. Takrat, ko je okupator triumfalno na latorikah svojih zmag, takrat ko je stanje v okupirani domovini bilo videti za naše narode brezupno, so počili prvi uporniški streli. Takrat se okupatorjem v Jugoslaviji niti sanjalo ni, kakšen plaz narodnega upora so sprožili ti streli. Komunistična partija je bila tedaj v Jugoslaviji edina politična sila, ki je imela dovolj moralne moči, da je mogla in znala pokazati ljudstvu pravo in edino pot, sicer silno težko in krvavo, vendar edino, po kateri si je jugoslovansko ljudstvo izbojevalo nacionalno in socialno osvoboditev.

Čudovito zgodovino nastajanja in razvijanja ima JLA

Majhne partizanske skupine, ki so se pojavile kot seme upora in razvijanja vojaške sile, so se v kratkem času razvile v partizanske odrede, ki so bili v začetni dobi narodnega upora značilni s svojo dejavnostjo po lokalno teritorialnem borbenem področju. Hitro naraščanje in dotok novih borcev v partizanske odrede je okrepilo udarno moč in bojno sposobnost ter iz dneva v dan huje ogrožalo okupatorsko vojsko, kjer koli se je pojavila. Tovariš Tito je znal vedno ob pravem času organizacijsko izpolnjevati partizanske enote od odredov, brigad, divizij, korpusov in armad, ki so ob kaptulaciji Italije imele že tako moč, da so razorožile več kot 100.000 italijanskih vojakov in oficirjev v sestavi 12 divizij. S tem trenutkom se je močno povečala bojna sposobnost NOV; začela je rušiti močne okupatorske položaje in osvobajala cela področja in pokrajine. Okupator je bil stisnjen v večja središča — z veliko težavo je pa držal važnejše komunikacije, ki so bile dnevno izpostavljene partizanskim napadom. Petindvajset okupatorjevih divizij je vezala NOV na področju vse Jugoslavije. Vse ofenzive in krvavi teror nad mirnim ljudstvom ni mogel zlomiti ali huje onesposobiti sedaj že močne partizanske vojske, z odlično bojno moralo; zavedali so se vsi, od slehernega borca do visokih komandantov, kakaj se borijo in kakšen je cilj splošne ljudske vstaje. Ob koncu druge svetovne vojne je JLA predstavljala vojaško silo, ki jo je občudoval ves svet in je slovela po borbenosti, disciplini, morali in odlični organizaciji. Vse te elemente si je JLA priborila v krvavih bojih in neverjetnih naporih v borbi z okupatorjem. JLA je izšla iz vojne kot zmagovalna vojska s prekaljenimi borci in komandnim kadrom, zavedajoč se, da je bila prva njena naloga odlično izpolnjena, da pa jo še čaka druga naloga: ohraniti pridobitve NOB in jugoslovans-

skim narodom zagotoviti miren razvoj socialističnih odnosov in obnovo v izmučeni in porušeni domovini.

JLA je vedno hrabro stala na okopih miru in neodvisnosti

Ko so jugoslovanski narodi že mislili, da ni več resnih antagonističnih ovir za uspešno izgradnjo socialističnih odnosov in poglobljanja socialistične demokracije, je prišla leta 1948 nova preizkušnja za JLA in ves narod. Delovno ljudstvo je z JLA ramo ob rami kot en moč stopilo ob stran našega državnega vodstva, pripravljeno odgovoriti na vse morebitne provokacije, ki bi ogrožale državno suverenost in s tolikimi žrtvami osvobojeno zemljo. V obdobju informbirojevske gonje proti Jugoslaviji je bila prva naloga, zgraditi vojno industrijo in dati JLA moderno orožje in vojno tehniko. Zato je bilo potrebno mnogo naporov in samoodpovedi, vendar je delovno ljudstvo voljno prenašalo velike napore in težave, z zavestjo, da je dobro opremljena armada z modernim orožjem in vojno tehniko edino zanesljivo jamstvo za ohranitev neodvisnosti in družbene ureditve, ki je bila z ozirom na naš specifični ekonomski in zgodovinski razvoj najbolj sprejemljiva. Tudi ta borba, katere bi brez JLA — njene fizične in moralne moči — ne bila mogoča, je bila ovenčana z zmago jugoslovanskega ljudstva.

Tretja preizkušnja za JLA je bila prestana v času tržaške krize. JLA je v tem času s svojim zadržanim odnosom do tržaškega vprašanja mnogo pridobila na svojem ugledu. Prvič po drugi svetovni vojni se je pojavila na bojnem polju — pripravljena vsak trenutek poseči v boj proti nastopajoči agresivni sili. JLA je tudi iz tega stanja izšla kot zmagovalka v moralnem oziru, čeprav ni prišlo do spopada, kajti naša armada in njeno vodstvo je znalo vedno pravilno vrednotiti prednosti miru od vojne.

Tudi zadnji dogodki z anglo-francosko anomalijo ob napadu na Egipt nam potrjujejo, da je še vedno aktualno geslo, ki ga je pred nekaj leti povedal maršal Tito, ko je dejal:

»Delajmo, kakor da nikdar ne bo vojne — bodimo pripravljeni, kakor da bo vojna že jutri!«

JLA je bila vedno pripravljena in jo tudi ti dogodki niso presenetili. Z odhodom odreda JLA v Egipt, je dobila naša vojska v svetu visoko priznanje z neizpodbitno argumentacijo, da je to ljudska armada, zgrajena na marksistično-socialističnih načelih, prekaljena v mnogih bojih, z velikimi bojnimi izkušnjami iz NOB, z visoko politično in borbeno moralo, pripravljena vsak trenutek stopiti v akcijo zoner sile, ki bi ogrožale našo neodvisnost in našo socialistično družbeno ureditev. Prepričani smo, da bo odred JLA na afriških tleh, v okviru OZN, uspešno izpolnil v zgodovini nenavadno bojno nalogo, za ohranitev miru v tem delu sveta.

Ob jubilejnih dneh 15-letnice obstoja JLA rezervni oficirji okraja Novo mesto čestitamo vsem aktivnim borcem in oficirjem z željo, da bo JLA še nadalje budno na straži naših meja in čuvar naše socialistične družbene ureditve.

Frane Kotnik
predsednik okr. odbora Združenja
rezerv. oficirjev okraja Novo mesto

BOŽIDAR JAKAC: SLOVENSKI PARTIZAN

Uspel razgovor z mladimi proizvajalci

11. decembra popoldne je občinski komite LMS Novo mesto povabil v dvorano sindikalnega doma zastopnike mladih proizvajalcev novomeških podjetij.

Dveurni razgovor z mladi-

mi delavci in delavkami iz proizvodnih podjetij, ki sta ga vodila tovariša Jože Hartman in podpredsednik OLO Niko Belopavlovič, je bil zelo dober in gotovo tudi koristen in potreben. V uvodu so razpravliali, da je treba v podjetjih obnoviti mladinske organizacije, hkrati s tem pa tudi zbor mladih proizvajalcev. Mladinci iz tekstilne tovarne so povedali, da so imeli vse pripravljeno za ustanovitev zbora mladih proizvajalcev, potem pa so dobili navet, naj še malo počakajo, ker za te organe še ni pravilnika. Na pravilnik čakajo še danes.

Podpredsednik OLO Niko Belopavlovič je mladim proizvajalcem razložil nekatere naše gospodarske probleme, med drugim tudi plačnega sistema, ki nikakor ni dovolj vzpodbuden za pridnega delavca in za večjo storilnost. Omenil je splošno razpravo o tem vprašanju tako v zvezni ljudski skupščini in drugih organih. Poudaril je, da pri nas vse pomembno skrbimo za mlade ljudi v proizvodnji, za njihovo življenje, strokovni dvig in podobno. Za to bi morala skrbeti mladinska organizacija, prav tako pa tudi organi delavskega samoupravljanja.

V razpravi so mladi proizvajalci povedali več stvari iz raznih podjetij, ki se jim ne zde pravilne. Pri tem je bilo očitno, da mladi ljudje marsikaj vidijo, vendar si tega ne upajo povedati ali o tem razpravljati na krajih, kjer bi bilo to najbolj potrebno. Neka mlada tovarišica je povedala, da prejema mesečno 1600 din manj plače za enako delo kot druge delavke. Ko se je v tej zadevi obrnila na delavski svet, so ji menda odgovorili, da lahko gre, če ji ni prav. Iz vsega, kar so povedali mladi proizvajalci je bilo čutiti, kakor da jih starejši, kot tudi organi delavskega samoupravljanja, ne upoštevajo.

Tako morebitno gledanje na mlade ljudi bo lahko po-

Telovadna akademija novomeškega Partizana v čast Dneva JLA

V počastitev 15. obletnice ustanovitve JLA so vodniki novomeškega Partizana z vsemi oddelki pripravili samostojno telovadno akademijo. Ta akademija bo v Domu ljudske prosvete v sredo, 26. decembra — popoldne za mladino, zvečer za ostalo občino. Na sporedu so zletne vaje za leto 1957, proste sestave, talna telovadba, orodne vaje in narodni plesi. Nastopili bodo moška in ženska deca, pionirji in pionirke ter mladinci in mladinke. Sodeloval bo orkester PD Dušan Jerab.

VERE

ZA ČAS OD 21. DO 30. DEC.
V tekočem tednu in v prvih dneh prihodnjega tedna v glavnem suho in postopno hladneje, z obilico meglenih dni. Od sredine prihodnjega tedna dalje nestalno s pogoštimi padavinami, sneg do nižin, pozneje močan padec temperature.
(Napoved priredil V. M.)

Preskrbimo vsakemu otroku
šolsko mlečno malico!
Zdrava prehrana daje organizmu potrebno odpornost

Ing. Jože Levstik, zvezni ljudski poslanec novomeškega okraja:

SAMO SKRAJNI NAPORI VSEH KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV

od državnih posestev, kmečkih delovnih zadrug, združnih ekonomij in vseh posameznih kmetovalcev preko splošnih kmetijskih zadrug, v vseh poljedelskih področjih naše države, nam lahko dajo največje in najhitreje uspehe s sorazmerno majhnim posredovanjem družbenih sredstev

Razpravljanje o osnovah družbenega plana za leto 1957 je bilo v zvezni ljudski skupščini v začetku tega meseca navdne živahno. O ekonomski politiki in o smernicah za sestavo novega družbenega plana je razpravljalo največ ljudskih poslancev. Posebno zanimivo so bile razprave s področja kmetijskih vprašanj. Zato objavljamo danes v celoti, kar je s področja agrarne politike govoril dolenjski zvezni ljudski poslanec tovariš ing. Jože Levstik, ki je dejal:

V obširni in živahni razpravi o smernicah za sestavo novega družbenega plana smo slišali veliko najrazličnejših mnenj in predlogov za izboljšanje našega gospodarstva, sedaj pa dovolite, da še jaz povem svoje mnenje o investicijah v kmetijstvu.

V industriji in kmetijstvu postavimo v ospredje vprašanje nagrajevanja!

Ekspozit tovariša Vukmanoviča je pokazal, da so osnovna odprta vprašanja našega gospodarstva naslednja: nizka produktivnost dela v vseh ranogah naše proizvodnje, neustrezen plačilni sistem, ki daje premalo vzpodbude proizvodnji in gospodarski aktivnosti, nizka življenjska raven delovnih ljudi in slabo stanje v kmetijski proizvodnji. Polnoma razumljivo je, da vprašanja predstavljajo enoten kompleks povezanih ekonomskih problemov, problemov, ki so v medsebojni

vzročni zvezi in jih je zato treba gledati v njihovi povezanosti in tako tudi reševati. Soglašam z ugotovitvijo mnogih diskutantov, da naš ekonomski položaj terja, da se postavijo na vidno mesto stimulativni sistem plač in nagrajevanja v celotnem gospodarstvu. Le tako bo mogoče doseči povečanje produktivnosti dela in izboljšati življenjsko raven delovnih ljudi naše države. Prepričan sem, da je vraščanje stimulacije eden od osnovnih členov v verigi številnih ekonomskih problemov. Zato je treba tako v industriji kot v kmetijstvu postaviti v ospredje vprašanje nagrajevanja, kajti tako se najmočnejše vzpodbuja proizvodnja, s tem pa se pospešuje celotno gospodarstvo.

Dosedanja razprava je pokazala, da vsi vemo, da so nadaljnji uspehi v procesu stabilizacije našega gospodarstva tako v letu 1957 kakor tudi v naslednjih letih najtes-

neje povezani z vprašanjem povečanja kmetijske proizvodnje. Vsi naši delovni ljudje vedo, da ni nujen in da se ne more dolgo trpeti tako visoki

Ing. Jože Levstik-Vio

uvoz hrane, ki predstavlja okrog 30% vsega uvoza. Vsi naši delovni ljudje prav tako vedo, da ne bomo uspešno rešili vprašanje osebne potrebnosti in življenjske ravni, če znatno ne povečamo agrarne proizvodnje.

Kako čimprej doseči povečanje kmetijske proizvodnje?

Sedaj pa se pojavi konkretno vprašanje, s kakšnimi sredstvi moremo in moramo zagotoviti v naših pogojih potrebo povečanja agrarne proizvodnje. To je prvo vprašanje. In drugo: ali osnove družbenega plana za leto 1957 s predloženimi ekonomskimi instrumenti, obsegom in strukturo investicij jamčijo za uspešni in zanesljivi dvig agrarne proizvodnje v prihodnjem letu in v naslednjih letih.

Ena od značilnosti v Osnovah družbenega plana za leto 1957 je povečanje investicijskih vlog v kmetijskem gospodarstvu, ki so namenjene predvsem v izvajanje širšega programa melioracijskih del zaradi izsuševanja, posebno v žitnodolnih področjih. »Kupna vrednost melioracijskih del« za žitnodolno območje je predvidena na 11,3 milijarde dinarjev. Poleg tega je predvideno za vodno-gospodarska dela 5,7 milijard dinarjev.

Za povečanje mehanizacije bo porabljenih 12,8 milijarde dinarjev. Število traktorjev v državi se bo povečalo za 6500 traktorjev.

Te številke kažejo, da je najvišja vsota vseh kmetijsko gospodarskih investicij usmerjena v takozvana žitnodolna področja Jugoslavije.

Meni ta osnovna orientacija ne ugaja. V sedanjih razmerah je treba čimprej doseči povečanje agrarne proizvodnje in sicer na najbolj ekonomičen način, kajti sredstev imamo malo. Da bi ta cilj dosegli, sodim, da moramo ravnati drugače.

Investicije v vsa naša kmetijska področja, ne pa njihova koncentracija izključno v žitnodolnih predelih!

Mi poznamo severovzhodni ravninski pas naše države, ki naj postane pomembno prehranitveno in poljedelsko področje države. Vendar to področje zajema le okrog 7% celotne površine FLRJ, oziroma samo 24% celotne poljedelske površine. Na žalost ta rodovitna področja sedaj še ne pomenijo, oziroma ne pomenijo več tisto, kar so pomenila v celotni jugoslovanski poljedelski proizvodnji pred vojno — zlasti če vzamemo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Za večjo kmetijsko proizvodnjo

(prenos s 1. stran.)
vprašanje relativno, v primerjavi s drugimi poljedelskimi področji, na primer v Makedoniji, Sloveniji in drugod, kjer je poljedelska proizvodnja po vojni hitreje napredovala.

Nedvomno je danes stanje v žitornih področjih takšno, kakor ga je opisal tov. Slavko Komar. Nedvomno je potrebna družbena intervencija, da se to stanje izboljša. Ker pa imamo malo družbenih sredstev in ker moramo s temi sredstvi čimprej doseči povečanje kmetijske proizvodnje, se moramo usmeriti tako, da neposredno pomagamo tekoči proizvodnji z ustreznimi investicijami in podobno, s stimulacijo v ceni žitarnih itd. in da se sedaj odložimo dolgoročne in drage investicije za nova

in obširna melioracijska dela, ki bodo pripomogla povečanju proizvodnje šele v daljni prihodnosti. Ta problem je na koncu koncev podoben problemu v industriji.

Razen tega, kot jaz razumem stanje v jugoslovanskem kmetijstvu, hitreje uspehe, katere delovni ljudje naše države tako težko čakajo, ne moremo doseči s tem, če koncentriramo toliko kmetijskih investicij izključno v ravninska področja. To je preozka fronta. Sodim, da more samo mobilizacija najširše fronte naših kmetijskih proizvajalcev, od državnih posestev, kmetijskih delovnih zadrug, združenih ekonomij in vseh posameznih kmetovalcev, preko splošnih kmetijskih zadrug, v vseh poljedelskih področjih naše države, dati največje in

najhitreje rezultate, in to s sorazmerno majhnim posredovanjem družbenih sredstev.

Velikanskega pomena naših kmetijskih združnih organizacij ne bi smeli niti za hip pozabiti

Razumljivo, da nočem podcenjevati reševanja naših prvostopenjskih nalog, kakor je forsiranje pridelovanja žitarnic. Toda računati moramo tudi s potrebo, da se spremeni sestav naše prehrane, da bel kruh za nekaj časa nadomestimo s krompirjem, mlekom, zelenjavo, s sadjem itd., na kar nas je opozoril že tovarš Tito. Enako ne smemo pozabiti na industrijske kulture, kakor so tobak, hmelj itd. Jaz menim, da moramo razvijati in izkoriščati vse skrivne sile in velikanske proizvodne zaloge v vseh panogah kmetijske gospodarstva.

V LR Sloveniji se nam je posrečilo s pomočjo združnih organizacij, v katerih je organizirana večina naših kmetovalcev, v sorazmerno kratkem času in s sorazmerno majhnimi finančnimi sredstvi doseči lepe uspehe, na primer v živinoreji (in to brez dragih stroškov na najkulturnejših pasem goveda iz inozemstva; sploh sodijo naši slovenski živinorejski strokovnjaki, da je tak uvoz velika napaka in terjalo revizijo celotne živinorejske politike v FLRJ). Precej lepe uspehe smo dosegli v okviru združnih organizacij v poljedelstvu (v pridelovanju krompirja imamo sedaj nekaj hektarjev s povprečnim pridelkom okrog 20.000 kg na hektar, povečal se je pridelok pšenice itd.). Vse to smo dosegli s sorazmerno majhnimi subvencioniranimi semenskih akcij iz zveznih in republiških semenskih skladov in brez sleherne gove zaloge semena. Tako je v glavnem smer, v katero bi morali, po mojem mnenju, težiti investiranje v kmetijstvo Jugoslavije.

Rad bi poudaril še nekaj: pri vseh naših kmetijsko gospodarskih načrtih in akcijah se moramo stalno zavedati velikanskega pomena kmetijskih združnih organizacij.

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu Zdruga kmetijskih proizvajalcev, je bila 617 dobitkov. Dobitek št. 1 — Radio Aparat je zadel srebro št. 12.750 KZ. Dobitek št. 2 — Mosko kolo je zadel srebro št. 6.886 KZ. Dobitek št. 3 — Zensko kolo je zadel srebro št. 136.971 KZ. Dobitek št. 4 — Blago za mosko obleko je zadel srebro št. 3.388 KZ. Dobitek št. 5 — Mosko kolo je zadel srebro št. 65.366 KZ. Dobitek št. 6 — Moska zapetna ura je zadel srebro št. 37.183 KZ. Dobitek št. 7 — Zenska zapetna ura je zadel srebro št. 2.811 Gosad, Ljubljana, drobni odkup.

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Naša zamisel agrarne in združne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelke dobil

Glavne združne zveze FLRJ formuliral tov. Kardelj, nam kaže jasno in realno pot razvoja našega kmetijske gospodarstva v organskem procesu razvijanja in krepitve socialističnih ekonomskih pozicij na vasi, hkrati z dvigom agrarne proizvodnje.

Na širokem področju vseh kmetijsko gospodarskih proizvajalcev. Tako politiko naš delovni kmet podpira. Toda pri izvajanju take politike ne sme biti sektašev ne na levo ne na desno. Napočno je danes videti le ozki socialistični sektor, kakor bi bilo napočno gledati le proizvajalce možnosti posameznih kmetov. Treba je s stalnimi analizami v danih ekonomskih pogojih določiti pravo pot in pravo mero za naše akcije v kmetijskem gospodarstvu: pri kreditiranju, obdavčenju, investicijah, dajanju regresov in pri vzpodbujanju agrarne proizvodnje.

Pogoj za doseglo boljših rezultatov v kmetijstvu je ustalev pojmov v naši agrarni politiki. S tem bi dobili jasnejši pregled vsi kmetijsko gospodarski proizvajalci, od državnih posestev pa vse do posameznih kmetijskih gospodarstev. Proizvajalci morajo imeti jasno sliko o učinku svoje proizvodnje, ker je to močna vzpodbuda, da se proizvodnja poveča.

Predlagam torej, da v resolucijo, ki bo povzela rezultate našega razpravljanja, pride tudi naslednja opredelitev:

»Treba je razvijati kmetijstvo v širokem obsegu, pri tem pa ne smemo zmanjšati sredstev, ki so sedaj namenjena kmetijstvu.«

GOSADOVO ŽREBANJE

Za nabiranje zdravilnih zelišč izvoznega podjetja »GOSAD«, Ljubljana:

Izrebranih je bilo 617 dobitkov.

Dobitek št. 1 — Radio Aparat je zadel srebro št. 12.750 KZ. Dobitek št. 2 — Mosko kolo je zadel srebro št. 6.886 KZ. Dobitek št. 3 — Zensko kolo je zadel srebro št. 136.971 KZ. Dobitek št. 4 — Blago za mosko obleko je zadel srebro št. 3.388 KZ. Dobitek št. 5 — Mosko kolo je zadel srebro št. 65.366 KZ. Dobitek št. 6 — Moska zapetna ura je zadel srebro št. 37.183 KZ. Dobitek št. 7 — Zenska zapetna ura je zadel srebro št. 2.811 Gosad, Ljubljana, drobni odkup.

Nadaljnji dobitki:

123, 181, 537, 628, 710, 760, 1026, 1295, 1300, 1349, 1586, 1722, 1789, 1850, 2006, 2431, 2601, 3210, 3211, 3237, 3623, 3970, 4064, 4234, 4435, 4585, 4660, 5146, 5252, 5489, 5490, 5512, 5837, 5871, 6465, 6446, 6446, 6853, 7087, 7182, 7217, 7290, 7413, 7644, 8032, 8314, 8336, 8539, 8618, 8649, 8758, 8820, 9143, 9245, 9605, 10007, 10249, 10285, 11384, 11639, 11816, 11917, 11969, 11976, 11962, 12171, 12190, 12284, 12305, 12294, 12440, 12570, 12587, 12655, 12739, 13057, 13063, 13083, 13077, 13187, 13266, 13637, 13822, 14214, 14667, 14781, 15261, 15467, 15542, 15569, 15613, 15681, 15979, 16106, 16220, 16445, 16559, 16593, 16674, 16715, 16722, 16793, 17011, 17069, 17274, 17303, 17467, 17728, 18594, 18614, 18714, 19334, 19734, 20567, 20713, 21114, 21302, 21362, 21953, 22058, 22138, 22341, 22463, 22472, 22526, 22618, 22731, 23019, 23129, 23310, 23317, 24332, 24435, 24763, 25322, 25358, 25776, 25772, 25795, 25809, 26275, 26286, 26388, 26469, 26547, 27013, 27061, 27155, 27353, 27735, 27767, 27808, 28254, 28763, 28937, 28911, 28979, 29019, 29038, 29091, 29092, 29121, 29223, 29287, 29440, 29401, 29421, 29554, 29556, 29673, 29670, 29683, 29948, 29980, 30567, 30785, 31307, 31327, 31369, 31573, 32069, 32200, 32660, 32717, 32722, 32805, 32889, 32925, 32965, 33540, 33713, 33811, 34021, 34431, 34859, 35223, 35371, 35732, 35749, 35787, 35898, 35852, 36067, 36172, 36229, 36221, 36305, 36614, 36851, 36919, 36917, 37140, 37327, 37487, 37526, 37513, 37873, 37902, 37995, 38025, 38023, 38055, 38135, 38009, 38920, 39135, 39357, 39699, 39694, 39694, 40177, 40325, 40359, 40767, 41831, 41229, 41332, 41353, 41359, 41932, 41931, 42044, 42104, 42477, 42500, 43191, 43220, 43312, 43352, 43409, 43465, 43535, 44009, 44675, 44940, 45015, 45401, 45449, 45460, 45543, 45623, 45740, 46003, 46008, 46049, 46149, 46409, 46927, 46760.

ŠTEVILO USLUŽBENCEV V DRŽAVNIH USTANOVAH

Popis uslužbencev proračunskih ustanov, zavodov s samostojnim financiranjem, samoupravnih ustanov in v gospodarskih organizacijah s posebnim statusom (banke, hranilnice, drž. loterija) ter podjetij, ki se pečajo s komunalno dejavnostjo, ki je bil v naši državi 1. X. 1956, kaže, da je v državnih ustanovah FLRJ 397.125 oseb, med katerimi je uslužbenec strokovnega in administrativnega značaja 267.590. Od tega ima LR Srbija 37 odstotkov uslužbencev, Hrvaška 24 odstotkov uslužbencev, Slovenija 12 odstotkov uslužbencev, Bosna in Hercegovina 13 odstotkov, Makedonija 7 odstotkov, Črna gora 3 odstotke, ostale 4 odstotke uslužbencev pa zajemajo zvezne ustanove.

Na zveznem proračunu te vsega skupaj 7.201 uslužbenec, na republiških 25.499, okrajnih 24.220 na občinskih pa skupno 107.763 uslužbencev. Popis je tudi pokazal, da je n. pr. v kolovzu zaposlenih največ uslužbencev (31 odstotkov), čepar smo temu važnemu področju zadnja leta gledali investiranja posvečati veliko premalo časa.

Utopljenec v Krki

41-letni Jože Jakorčič iz Cerkljanskega je bil z orožni vaj postal na specialni zdravniški pregled v Ljubljano. Pri povratku je po nečisti padel iz vira Krke. Pri tem se je teče potokoval in je bil poslan na zdravljenje v vojaško bolnišnico, od koder se je vrnil 14. novembra. Ta dan je tudi obiskal sorodnike in sredi vasi pri Novem mestu, od tega časa dalje pa se ne pozna.

Ko je 10. decembra Jože Novak levil rabe v Krki v bližini tekstilne tovarne, je zagledal v vodi truplo. Potegnil so ga iz reke in ugotovili, da je utopljenec pokojnika Jakorčiča. Ker trupla ni bilo nikakih sledov nasilja, je očito, da je šel prostovoljno v smrt, verjetno zaradi duševne neuranovitosti.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Pod nobenim vplivom

Anglo-francoske čete so že skoraj zapustile Port Said in s tem egiptovsko ozemlje. Stisnjene za bodočo žico v pristanišču in z zaščitnim pasom vojakov Združenih narodov med seboj in egiptovsko vojsko, nato varujejo angleške in francoske čete na ladje opremo in vozila. V razrušeni Port Said so že prispeli egiptovski stražniki. In tako gre h koncu zadnje poglavje napada na Egipt z britanskim in francoskim vplivom vred. Ostala pa so vprašanja, ki jih je treba rešiti in teh ni malo.

Umik angleških in francoskih sil iz Port Saida je edina pravilna in možna poteza. To nam prvi korak za nadomestitev materialne in politične škode, ki jo je povzročil napad na Egipt, ampak tudi edini način, da Velika Britanija in Francija rešita, kar se še rešiti da v tem delu sveta. Z umikom se je okrepil ugled Združenih narodov in generalnega sekretarja Hammarskjöld, ki ga "akaj velike naloge. Treba bo storiti vse za odpravo Sueskega prekopa, poskrbeti za nemoteno plovbo skozi prekop (Egiptanom promet skozi prekop samo koristi, saj jim prinaša denarce, toda videti je, da se Britaniji in Franciji še bolj mudi, ker je naftne vedno manj) in naposled bo treba poiskati trajne rešitve za to razburkano področje Srednjega vzhoda.

Toda škoda, ki jo bosta morali Francija in Britanija popraviti, ni samo na Srednjem vzhodu. Tudi odnosi z ZDA in zahodnimi družabniki so trpeli. Vezi med državami britanske skupnosti narodov, med katerimi je tudi Indija, so skoraj popokale. Nekaj časa so celo krožile govorice, da namerava Indija izstopiti iz britanske skupnosti narodov. Nehru je zdaj v Londonu zanikal te govorice. V Ameriki so ljudje, in ne samo tisti na ulici mnenja, da sta Velika Britanija in Francija prevarili ZDA, ko sta napadli Egipt. Ameriški veleposlanik v Londonu ni bil obveščen o ultimatu, dokler ga niso poslali, predsednik Eisenhower pa je zvedel zanj iz časopisa. Zato bodo najbrž utemeljene govorice, da je bil Eisenhower zelo jezen na angleške in francoske odgovorne državnike in da ni hotel govoriti z britanskim ministrskim predsednikom Edenom niti po telefonu, preden je ta odločeval na tritedenski »dopust« na Jamaiki. Še bolj jezni pa so bili ameriški odgovorni krogi na Angleže in Francoze zaradi zelo močnega suma, da so naščuvali Izraelce na Egiptane, da bi se potem lahko vmešali kot nekakšni »zaščitniki miru«. Sedaj se seveda eni in drugi krčevito otepajo te obtožbe, pri čemer imajo Angleži nekoliko lažje stališče, ker so bili Francozi tisti, ki so se neposredno udeleževali bojev na strani Izraelcev v Sinajski puščavi. O tem, da sta Velika Britanija in Francija vsaj nagovorila Izrael, naj brez strahu napade, danes najbrž nihče več ne dvomi.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti pod sovjetskimi in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj jasno pokazali.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti pod sovjetskimi in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj jasno pokazali.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti pod sovjetskimi in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj jasno pokazali.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti pod sovjetskimi in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj jasno pokazali.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti pod sovjetskimi in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj jasno pokazali.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti pod sovjetskimi in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj jasno pokazali.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti pod sovjetskimi in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj jasno pokazali.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti pod sovjetskimi in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj jasno pokazali.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti pod sovjetskimi in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj jasno pokazali.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očito, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugje skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vzeti rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svoje samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojujejo s Sovjetsko zvezo na Srednjem vzhodu kot hudobni križi, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države

ARMADA SVOJEMU LJUDSTVU

V soboto, na praznik 15. obletnice ustanovitve naše ljudske armade, bodo slovesno izročili v promet novo, 40 km dolgo železniško progo Savski Marof—Kumrovec, darilo naše vojske ljudstvu ob Sotli

mi območji Zagreba in Maribora krajsa za približno 30 kilometrov.

Za zdaj, med delom, so ljudje pokazali vojakom svojo globoko hvalečnost za novo progo. Kamorkoli so prišli inženirski enote Zagrebške vojske oblasti, katerim so pomagali vojski — železničarji in pešci, pa tudi nekatera specializirana civilna podjetja, so kmetje ponujali svoje usluge in hoteli biti vojakom v pomoč. 11. novembra se je nova proga približala hrvaški vasi Drače, ki bo hkrati postajala za Bizelsko. Kmetje so naravnost zasuli vojake s cvetjem in jih bogato pogostili. Čez most bratstva pri Bizelskem so prihajali naši, z levega brega Sotle hrvaški, vsi pa radostno razigrani in prešerno veseli. Vrina in cvrtja, potice in mesnine, vsega je bilo v izobilju.

*Sto let živim in sto let sem

čakal na to progo, tovariši! Tiste črte so vlekli ženijski železničarji, ki so jih v prejšnji Jugoslaviji. Vrag vedi, kdo vse je tu že risal načrte in nam obljubljal pred vsakimi volitvami tudi novo železnico. Na, zdaj so prišli naši fantje, pa jo imamo, to ljubo železnico! se je ves raznežljivi Stefan Drčić, ki so ga z vozom pripeljali v Klanjec, ko je proga prišla do tja.

*Pijte, tovariši dragi, pijte, ker sem to dočakal! V Drače nisem utegnil, pa sem mislil: tudi k nam bo prišla železnica, pa jih počakam doma! je pozdravil vojake iz enote podpolkovnika Kneza kmet s stoliterskim sedom vina malo pred Klanjcem.

Res, ljudje v soteski dolini ne bodo pozabili vojakov, ki so jim v letu 1956 zgradili novo železniško progo. Ne bodo pozabili

lepih kulturno-zabavnih večerov, ko so jim vojaki igrali, pešali, nastopali, vrtili svoj kino, pričelja taborne ognje, skupno z ljudstvom slavili državne praznike. Pozabili jih ne bodo pionirji, s katerimi so se vojaki najprej sprijateljili. Kdor bo le mogel, bo šel jutri v Kumrovec, kjer bo po otvoritvi nove proge veliko slavje ljudstva in njegove armade.

Skomaj so naši borci in težko zveš od njih, kaj vse so v preteklem poletju in jeseni naredili. In vendar vedo ljudje vzdolž Sotle: milijon in 790.000 delovnih ur, ki so jih za novo progo porabile inženirski enote JLA, je vrednih najmanj 75 milijonov dinarjev! K temu je treba prišteti seveda še delo vojakov železniških enot in pešcev, ki bodo danes in jutri zaključili zadnje priprave, da bo nova proga v soboto kakor neversta ponudila reki Savskemu Marofu in Kumrovcu, Slovencem in Hrvatoma z obeh bregov Sotle. Nova proga, železniške postaje in nove obnovljene ceste, reguliran spodnji tok Sotle, ki je prej vsako leto preplavalala sto in sto hektarov plodnih zemlji, vse to bo za letošnji Dan armade podarila naša vojska svojemu ljudstvu.

Pozdrav za Dan JLA in za krajevni praznik

Tovariš Anton Lukek, V. p. 66336 iz Beograda, pošilja znanec, tovarišem in prijateljem iz Sentrupertu na Dolenjskem lepe pozdrave h krajevnemu prazniku — 26. decembra, vsem dolenjskim fantom, ki so v vrstah JLA, pa lepe pozdrave in čestitke k 22. decembru — prazniku naše ljudske armade. Mladini domačega kraja želi, da bi se bolj učvrstila organizacija LMS in da naj bo pomorna na velike praznike in spominke dneve slavne preteklosti.

Božidar Jakac: KOMANDANT STANE

DOLENJSKI FANTJE POZDRAVLJAJO ZA DAN JLA

Mnogo mladincev pride vsako leto iz vseh krajev Jugoslavije v vrste JLA, da odslužijo vojaški rok. Tu se nanje mnogo koristnega za življenje, predvsem pa se usposobijo za branilce svobode naše domovine.

Letos je med drugimi prišel v našo enoto tudi Ivan Vidic iz okolice Novega mesta, ki je posebno vreden, da ga poznamo. Je miren, v uspehih pa najboljši med radiotelefoni naše enote. Vsak dan prebira v prostem času časopise, pripoveduje tovarišom o dogodkih doma in po svetu. Posebno vesel je novic o napredku in razvoju Novega mesta in drugih dolenjskih krajev, o čemer ga vsak teden sproti sestanja Dolenjski list.

Vsem dolenjskim fantom v garnizijah JLA po naši domovini želimo podprati prijetno praznovanje 22. decembra — velikega dneva naše slavne ljudske armade, vse domače in vrtnice pa lepo pozdravljamo!

Tone Janc, Jože Zupančič, Franc Tekavčič, Milan Zorc, Ivan Vidic in Tone Mišmaš.

Tri nove ceste

Konec novembra so bile izročene promet tri nove ceste — troje novih del enot naše armade. Događena sta dva odseka v smeri Prizren — Tetovo oziroma Uroševac — Tetovo in krožna cesta okoli Beograda.

Novi prometni žilji na jugu naše države, v skupni dolžini 81,5 km, sta neposredno povežali dve sosednji, zelo pomembni gospodarski pokrajini: Kosovski-Metohijski in Tetovski, ki doslej takorekto nista imeli tesnejšega medsebojnega stika ne vpliva.

Krožna cesta okoli Beograda, dolga 22,3 km, je velikega gospodarskega pomena, ker povezuje nekaj cest, ki se stikajo v Beogradu, hkrati pa povezuje železnice, Rakovico in Vinčo.

Z izgraditvijo teh cest je armada tudi na letošnji rojstni dan svoje domovine izročila ljudstvu še tri spomenike; v njihove temelje je vložila veliko truda, toda z njimi si je pridobila odlične izkušnje, kajti ta ceste so pomembne enotam naše armade ugodne poligone, na katerih so tako vojaki kot njihovi predstojniki obogatili svoje strokovno znanje.

VZGOJA KADROV

*Kako ti razumeš usposabljanje kadrov v armadi? *Čuj, da ti pojasnim! Kdor vozi tank, bo lahko tudi traktor; inženir bo lahko minir v kamnolomu; kdor je bil pa večkrat kaznovan s »požarstvom«, bo prav gotovo dober nočni čuvaj.

TUDI MI SMO POMAGALI ...

*...Proti železniški postaji se vije delovna četa Dolenjskega odreda. Pri Sotli se ustavimo, lopate zaženemo, krampi se zajedo v mehko glavo in skale se vale raz nasip. Kolona se ustavi, traktor ne zmore ogromne teže. *Guraj! vpije komandant. Poženemo se proti vozikom, kite se napno kot strune, mišice drhte, kolesa zaškrlijejo in mali vlak se premakne ...

Tako je poročal »KURIR«, glasilo Dolenjskega odreda na taborniškem pohodu v Kumrovec letos v avgustu. Tudi slovenski taborniki, med njimi Rod gorjanski tabornikov iz Novega mesta, so dali za novo progo svoj prispevek. Armada — mladina — ljudstvo, to je v socialistični državi nerazdružljivo.

„Doktore, ne šalji me kući!“

V neki garniziji letos jeseni. Pregledujem rekrute. Pred menoj se vrste mladi tovariši z juga, vseh poklicev in raznih narodnosti. Večini se pozna, da so prepotovali dolgo pot. Z nekaterimi je dobro razumem, za manjšine rabim tolmača. Odkrijem med njimi tudi take, ki zaradi bolezni ne smejo ostati v armadi. Delam hitro, fantov je precej.

Zdravniška komisija izloči tiste, ki morajo za nekaj let domov, da se pozdravijo. Nekateri sploh ne bodo mogli nikdar služiti vojske. Armada potrebuje le zdrave ljudi.

Vsak dan pregledujem v vojaški ambulanti bolnike. Bolni ni veliko, gre bolj za značilne poškodbe in žulje od novih čevljev. Včasih imam malo več časa, pa se pogovorim z vojakom. Različne stvari. Opazujem jih. To mi pove mnogo več, kot besede.

Dva sta mi ostala posebno v spominu. Dovolite, da vam ju predstavim.

I Prvi je Stojče. Visok, blede, pokajljive. Nervozen je. Oči ima žametno črne, žive. Po poklicu avtomehaničar. Ugotovim jetiko. Rentgen potrdi. Komisija ga določi za domov. Stojče ni zadovoljen, pride k meni ponovno in me prosi: »Napravite, da se bom zdravil v JLA. Domov ne grem!«

»Ne gre, tovariš, pravila ne dovoljujejo«. Razložim mu, da v takem kolektivu kot je voj-

ska, ne smemo dovoliti, da bi prišlo do okužbe še več vojakov. Da je zdravljenje, ki ga je potreben, tudi v civilu za njega zastoj, kar plača stroške njegova občina. Poskusim ga prepričati, da bolezni ne prehuda, da bo čez nekaj časa že sposoben za vsako delo. Stojče me posluša. Vidim, da je razveden. Njegove zametne oči sijejo ožono. Gre.

Naslednji dan se vrne. Vso noč je premišljeval o svoji bolezni in o tem, da bo šel domov. Ne more verjeti. Zalošten je, skoraj obupan. Kako ga bodo gledali tovariši doma, če se vrne. Sramota je, če nisi vojak. Kakšen zdraviljan je, če ne služi vojske. Morda bi se le še nekaj uredilo, da bi ostal? Razgovarjava se ponovno pol ure. Ukaza ni moglo spreminiti. Stojče je še bolj blede, prečeta mu ga je zdelala, tresejo se mu roke. Ko odhaja v četo, gre z roko prek oči.

Preteče nekaj dni. Išče me nek civilist. Obleden v častnika gasilcev. Stojče oči. Ni prišel zato, da bi odpeljal sina domov, prišel je prosit, da ga obdrži. Boji se, da si bo sin kaj naredil. Razložim mu ponovno vse od kraja. Govoriva dve uri. Komaj, komaj ga prepričam, da je tako bolje za sina. Razumen starejši človek je. Vendar pravi, da v njegovi družini še nihče ni bil poslan od vojakov domov. Vsi so bili dobri vojaki, zvesti do-

movini. Solze ima v očeh. Čez čas zve, da je poskusil tudi pri komandantu. Vendar ni mogel, predpisi so strogi. Vsi bi radi pomagali, toda Stojče je potreben zdravjenja, vojska pa ne more imeti v svoji sredi takih bolnikov. Opoldne prideta oba. Stojče je že civilist. Prišla sta se zahvalit za trud. Vsem nam je težko. Vzdušje je neprijetno, nekaj vpludnih besed in se poslovimo. Stojče se ozre še enkrat in s solzami v očeh poprosi:

»Doktore, ne šalji me kući!« Vse je zamen. Upam, da sta se vrnila domov brez težav in je Stojče v dobrih rokah. Čez nekaj let bo verjetno dober vojak.

II Sukrija pride v ambulanto. Pripelje ga tovariš, sam bi sicer ne prišel. Ima močno ožuljene noge. Ko mu zdravim žulje, ga sprašuje. Doma je daleč, pase ovce, veliko jih je, seveda. Volkovi mu delajo skrb. Huje je, če se jagnje ponesreči. Je sin planin, vaje narave in svobodenega zraka. Žulji, aj, to, to je malenkost, če bi ga ne silili, se ne bi jvil v ambulanto. Ni vajen čevljev. Se nikdar jih ni imel. Preprost je, sicer sam zdravje; fant, da je veselje. Zaupljiv. Vse okrog njega je novo, prepoln je vtisov, navdušen nad armado. »Ej, doktore, da bi bile tukaj še ovce! Bilo bi prepolno!« Nekaj dni, da se mu pozdra-

vijo žulji, ga pustim v ambulanti. Po viziti imam čas in ga grem malo pogledat. »Kako ti je vseh v armadi?« »O, doktore, bolje mi še ni bilo. Imam postelo, imam obleko, imam čevlje, imam dobro hrano, red; tovariši so dobri, pomagamo si. Komandir je zelo dober človek. Kaj hočem še več?«

Sukrija je vesel fant. Rad zapoje. Pesmi ne razumem, melodija je otožna, polna hrepenenja po planinah, skalah in najbrže ovcah. Ovce, te mu manjkajo! Pa vendar je vesel, dobro mu je, še nikdar mu ni bilo tako. Tisti dve leti bo preostal brez vsakih težav. Ko se bo vrnil, bo drug človek. Imel bo širše obzorje, več znanec, več prijateljev. Z veseljem služi domovini, biti vojak je zanj ponos.

Razmišljam. Ti preprosti ljudje so polni nečesa, kar jih dviga visoko v etiki. Značajni so, trdni. Mladi so, izkušeni nimajo veliko. V armadi jih je pričakal nov svet, ki ga niso poznali. Moderna armada izobražuje vsestransko. Ko se bodo vračali domov z večjim znanjem, bodo spreminjali razmere, v katerih žive. Na njih gradimo napredek domovine, odnosov z ljudmi, spreminjamo družbo. Razvoj je nezadržen. Pol v socializem se širi, zavzema večja območja. Kujemo bratstvo med narodi.

Dr. Božo Oblak

Milorad Pejović je vodnik JLA. Marsikomu, ki površno opazuje razmere v katerih živi, ni zameriti, če prisodi temu življenju precejšnjo mero enolčnosti.

Sosedje vedo, da je Milorad Pejović šolan sanitetec. Nikoli ne bodo pozabili tistega dne, ko je dvanajstletnemu navikancu Miloradu domala brezbolečin naravnal izpahljeno nožgo. Vsakokrat pa med smehom

dočajo, kot značilnost, da Milorad potem ni sel z njimi na zaslužen vinski okrepčilo v bližnjo gostilno. Sleherni med njimi je prepričan, da se za takšnim norim početjem, kot je zavrnitev vabila na kozareček cvička, skriva edmo le žena. Vsi namreč vedo, da žene po navadi ne razumejo lepote možkih pogovorov za gostilniško mizo, in prav zato Miloradu Pejoviću ni nihče zameril, ker je vabilo zavrnil.

Sosedam je bila Miloradova žena Anica skorajzmočno malo časa predmet razgovorov. Takoj ko so se priselili, so ji praznili domslajst, ker si ni poiskala nobene prijateljice. K temu moramo dodati še malce zavisti. Ta ni imela svoj izvor v osebi Anice Pejović, ki je bila drobne postave in neznanja ob čvrstem in v uniformi utesnjenem možu. Zavist je zahajala iz povsem materialnega vira.

Miloradu Pejoviću so dodelili dvosobno stanovanje v 2. nadstropju. Nad njim je stanovala s svojo družino gospa Arnič, žena strojevodje. Poudarimo naj, da je bila gospa Arnič (pa tudi njen mož) uverjena, da je ona najbolj upravičena do stanovanja v drugem nadstropju. Gospa Arnič je namreč živela v mestu že dolgo vrsto let. Njena trnjeva življenjska

pot se je vila in majhne, revne kmetije preko raznih zaposlitev in služb naravnost v sedanje stanovanje. Ker pa danes ni obutnejših razlik v najemninah med obema stanovanjima, je seveda napela vse sile. Imela je krepko postavost, številne znance in čvrste molce. Toda zamani!

Med sosedami je potem nekaj časa krožila zlobna zgodba o Anici Jernačevi. Ime ti stega zaselka, kjer je na koncu samevala njena rojstna baričica, ni bilo izrečeno. Vedela pa so, da je bila Anica kajzljiva hči in brez poklica. Sprva je bila pastirica, potem čisto navadna dekla. Kdo ve, kje jo je pobral ta Bosanec (kar naj bi bil Milorad)! Najglasnejša med njimi je vsekar bila gospa Arničeva, ki je za razliko od ostalih trdila, da je v resnici ona pobrala njega, ko ni mogla dobiti nič boljšega, na primer obrtnika, železničarja, pismonoša, uslužbenca ali kogarkoli v civilu. Prevladovalo pa je mišljenje, da bosta Pejovičeva povsem uničila sicer lepo in niti ne tako staro stanovanje. Skratka, sosedo so bile srove vse dolje, dokler se ni zgodila tista nesreča z Milcom. Lahko bi se vse drugače končalo, da se ni vmešal Milorad. Bil je uren kot blisk in takoj po nesreči je še nezvestnega paglavca odnesel kar v svoje stanovanje.

No, potem so možje smenjale presojali njegovo zavrnitev vabila. Podražili so žene, kako lepo urejeno stanovanje ima Milorad. Seveda je k ljubemu obveljalo soglasno mišljenje žen, da Anica zato urejeno stanovanje, ker ima šele enega otroka in je to šele jutro v njenem zakonu. Si-oer pa se je pojavil na ozorju čenč nor, zelo zanimiv primer. Gospa Arničeva je namreč (po nesreči) stresla smeti na oprano in obeženo perilo gospe Juvanove ...

To se je zgodilo že pred leti. Gospa Arničeva in gospa Juvanova sta spet največji prijateljici. Nihče več ne ometa zgodbo Anice Pejović, rojene Jernač, v nekem zaselku ... (Nadaljevanje na 4. strani)

BOLJSI JE DIDITI

Iz krvi rdeče — zraste roža svobode

Boj v Jelenovem žlebu

P o celodnevni srditi borbi s fašisti se brigade pomikalo na nove položaje. Vzpenjamo se po dokaj lepi poljaški gozdni cesti preko Velike gore proti Glazuti. Noč je še zadostni svetla, mesec je za oblaki in mi uživamo veličastvo gozdnih orjakov na levi in desni strani ceste. Divji kočevski in ribniški gozdovi napravljajo na partizane, vednoma Dolenjce in Belokranjce, najgloblji vtis.

Pred dnevi, ko smo korakali čez progo, sem videl kraj, kjer sem živel svojo mladost, kjer mi je ostal oče, za katerega ne vem, kako je z njim, ker je obdan z verigo srepo boljšočih oči, iz katerih sijata strah in pozorenost. Hotel sem skočiti tja, stisniti roko očetu, prijateljem, pa me je v hipu prešinilo, kot da bi me te srepe oči nabodele na bodočo žico in bi mi rafali stropine presekal telo. Srd me je stresel. Zgrabil sem čvrstejšo puško, stisnil pest in korakal naprej v vrsti. Luči so počasi utonile.

Tudi sedaj, ko se še vzpenjamo, nam kličejo skozi jase verige luči, ki so kakor klic naših mest in trgov, naših domačih in dragih! *Pridite! Rešite nas! Njih žarče verige nas opominjajo in vzpodbujajo. Ko tako hodimo in ne smemo govoriti, mnogo razmišljamo. Blagodejno vpliva tišina na naše misli in ušesa, v katerih

odmeva še grom dnevnih bitke. S treh strani so poskušali, s pomočjo več baterij topov in minometalcev, tankov ter letal predreti naše položaje. Toda naskoki opipljenih črnosrajčnikov so se razbili; ob silovitem zaletu naših protinaskokov, ki so se spremenili v gonjenje sovražnika, ob belem dnevu, po ravnini, do Dolenje vasi in Ribnice. Nasimljajo se partizani, ki se spominjajo bežičnih fašistov, v III. Cankarjevem bataljonu se pa orosi marsikateremu partizanu oko, ko se spomni, da so pustili svojega prijubljenega politikomisarja Radeta v mali zadoljski kapetoli.

Pot se še vedno dviga. »Lahko bi je bilo že konec«, modrujejo partizani. Tudi številne muje in konji, ki so težko naloženi, sopihajo.

Polagoma se dani. Na zadnjem koncu, tam zadaj, preko serpentin, je lepo videti skoraj vso razvito kolono.

*Ni vraga, da nas imajo marsikje od daleč za Italijane, šle ne komandantu v glavo, ko se ozre po serpentinah in opazuje. *Večina partizanov je v italijanskih uniformah — italijanske muje, italijansko orožje italijanska oprema ...

V glavi se mu vrstijo slike iz zadnjih bojev: Vivodina, Lovrič — Prekrižki, Sv. Križ, Prekrižje, Draganič, Metlika, Ambur, Pleševica, Stari log in Ribniška dolina. *Povsod so bili tepeni — in

bodo še! konča svoje razmišljanje. Na vrhu smo. Velik dan je že. Sonce skuša predreti oblaki, a mu ne uspe. Partizani začno po tiho govoriti. Noben izmed poveljnikov jih ne opomni s poveljem: »Tišina!« Saj smo sredi divjih gozdov. Tudi zveza v kolono ni več čvrsta. V tem je nekaka spročenost, ki se nada pojavi po dolgi in utrudljivi nočni pohodih. Saj se vendar odmikamo od sovražnikovih oporišč.

Malo za vrhom stoji velika lesen križ z italijanskim napisom. Tu je pokopanih 40 italijanskih vojakov divizije »Macerata«, ki so lansko jesen padli v bližnjem Jelenovem žlebu v boju s Tomšičevo brigado.

Ogledniki gredo še malo naprej, do ovinka; za vsak primer. Ravno se mislijo tudi oni vvesti, ko nenadoma počijo strelji. Mitraljezci in pomočniki omahnejo. Ranjena stal Oglaš se teška »breda!«

*To pa ni kar tako! si mislijo ogledniki in se umaknejo v zaklone. Zadnja dva skočita h komandantu.

Slišali smo streljanje, vendar ga nihče ni vzel resno. Mislili smo, da se je spet pušskoditraljezu po nerodnosti sprožil mitraljez in smo ga že glasno in po tiho kleli.

Komandant je že pri izvidnici. Novi strelji padajo. Italijani, sol Italijanska zaseda! Ob cesti, malo za ovinkom odkrilejo bunker s težko strelnico. Tudi s hriba na cesti zaregljajo strelnice.

Aha, tudi tam stela. Nobene, ga razburjanja ni. Hladna mirna povelja.

*Pratež nazaj na varno! Z ranjenici nazaj! Prvi bataljon naprepi Puškomitraljezci naprepi Kurirji!

Kurirji teka! Povelja se izvršujejo. Komandant operativne cone Milovan s pospešenimi

koraki hiti naprej, tako da ga politikomisar Rudi komaj dohaja. Z globokim zaupanjem zrejo v Milovana partizani. Ze neštokrat je dokazal svojo veliko vojaško sposobnost.

rom, Tinčem, z načelnikom štaba Rajkom ter z namestnikom Lazarjem in Francjem.

Strojnice zaregljajo! Ni moglo spoznati, koliko jih približno je. Menda kakih dvajset. Težke mine eksplodirajo! *Hudiči! Težke metale imajo se, pridružajo partizani.

Snopi mitraljezkih izstrelkov brišejo ves prostor. Ob skalah, po veljevju poka eksplozivna italijanska municija. A tudi partizanske puške in streljane močijo. Ne streljajo tako noro kakor Italijanske, zato pa bolj temeljito. Ozemlje je za borbo odlično. Skalo, razklano, razpokano, drevnato in grmičasto.

Italijani prodirajo z veliko naglico proti vrhu. So že opazili drugi bataljon. Drugi bataljon se začne in pred nosom Italijanov zasede višino. Besen ogenj sipajo Italijani proti vrhu. Drugi bataljon udari z desnim krilom Italijanov v bok. Čisto blizu Italijanom so, na deset metrov.

*Huraj! Juris! komandira Rajko; bataljon skoči in se požepe na sovražnika. Naša bomba pokajo in trgajo Italijane. Se bolj ko našega orožja, se Italijani boje našega vpliva.

jo! Eni bežijo, drugi se trdovratno branijo.

*Skril se Roman, ne hodi tja, kliče Rajko komandirju druge čete, ko vidi, da gre naravnost proti strojni.

Roman pasamo zamahne z roko in skoči s skale. Pade, Padel je v svoj zadnji zaklon.

*Naprej, tovariši! odmeva povsod. Kakor risti se vržejo partizani na Italijane. Čoban, obveščevalec Gubčeve brigade, ni mogel zdržati, da ne bi šel v borbo. Težka »breda« ga bode v oči. Tri metre od njega je. Stirje Italijani so poleg. Še streljajo. Oči se mu zasvetijo. Vrže bombo in skoči na »breda«, drugi pa za njim. Je že pri njej. Italijani letijo razmrčarani okoli. »Breda« obrinejo in že poka po Italijanih.

*Huraj! Naprej! Desno krilo naprej! Poveži se s Cankarjevimi! Cankar tudi napada. Italijani so v nevarnem položaju. Naši imajo četo in vrh. V sredi so oni. Obkoljeni so. Čvrst je klen partizanski obroč in jih zgrabi za vrat in se vedno bolj oči. *Koliko jih je! se čudijo partizani. Italijani kar gomaze po tleh in za skalami. Naše mine zadevajo v polno.

*Naprej, tovariši! kličejo Pero, Tinč in vsi, ki so na čelu. Pritisk drugega bataljona postaja vedno močnejši in nevarnejši za Italijane. Italijanov se polasti panika. Daljek za delo. (Nadaljevanje na 4. strani)

„Domobranci nikoli ne beže...“ Povest o Miloradu Pejoviću

V spomin na 15. obletnico ustanovitve naše ljudske vojske

Januarja 1945 je štirinajst dni padel sneg. Od 15. — 20. ga je bilo 80 cm in topolmer je kazal 15 stopinj pod ničlo — za Suho krajino precej huda zima. V tistih dneh ni bilo mišliti, da bo prišlo do kakih večjih spopadov.

Naša vojska je takrat selila Hinjčane in Zvrčane zaradi prevelikih izdajstev. Belogardisti so hoteli to preprečiti, zato so iznenada zasedli vasi Gradenc, Veliko Lipje, Lešče in Polom, ki leži južno od Hinj, Imeli so partizane v kleščah in so mislili, da jim ne morejo uiti. V Gradencu so bili mnogi domači belogardisti, prav tako v Lipju in Laščah. Z njimi je bil tudi nemški trnog Schumacher. Slišal sem sam, kako so bili domačini navdušeni in kako so govorili, da domobranci nikoli ne beže. Zgodilo se je pa drugače.

19. januarja so prišli v Gradenc in zalotili dva partizana, ki so ju takoj zveržnoli pobiti. Drugi dan je prišla partizanska patrula devetih mož z Vrha v Gradenc, nevede, da sovražnik sedi v vasi. Belogardisti skočijo iz hiš in na mah jih sedem pobijejo, dva pa so ujeti živa. Kaj se je z njima zgodilo, mi ni znano. Mrtve so prav do gola slekli in jih pustili ležati do odhoda.

Bahali so se: »Tako bomo naredili z vsemi banditi! Niti eden nam ne bo ušel, saj imamo obkoljeno vso hijsko faro.«

Ljudje so bili veseli nad tako hrebotnostjo domobrancev, le eden je rekel, da pr-

vi dobiček ne gre v mošnjček. 21. zjutraj so snajžili orožje, po kuhinjah pa so se cvrle in pekle vse dobrote, kar so jih premogle kmečke gospodinjice. Če je prišel prosič partizan, ni dobil niti kosček črnega kruha, da bi si utišal glad. Tiste dni je bilo pa vsega dovolj kot na najbogatejšem ženitovanju. Zraven tisti ni manjkalo alkoholičnih pijač, saj so hoteli pijačo kot turški paše. »Jutri bo klanje, da svet še ni videl takega. Od Gradenca do Lašče bodo visela čreva banditov!«

Noč od 19. na 20. januarja je bila nemirna. Z Vrha je streljala v dolino brigada, vendar ni vedela za usodo devetih mož, ki so šli zjutraj v patrolo na se niso vrnili. Na severnem hribu Bačkenc je pa streljala Gubčeva. Belogardisti so se strahoma ozirali, kaj je, od kod strela... »Porka duš, da nismo obkoljeni...« V patrolo si niso upali poslati nobenega. Okrog 5. ure zjutraj so strelali ponehal in belogardisti so se oddahnili, češ saj ne bo nič hudega. Zopet so začeli popivati in razgrajati.

21. januarja 1945 je bila nedelja. Sneg je prenehal padati, megla se je vlegla nad našo dolino tako, da nisi videl niti sto metrov daleč. V Gradencu je bilo nekoliko bolj mirno kot prejšnji dan, mogoče so jih bolele butice od preveč nočnega alkohola.

V Lipju je pa bilo tisto dopoldne kot da se ženi sam Rupnik. Pili so, jedli, plesali,

pelj ter grozili banditom in njihovim družinam. Cvrilo in peklo se je tako, da je dišalo nekaj sto metrov daleč.

To je zadisalo tudi udarniškim in jurišnim bataljonu NOV, ki je taboril nekje v hribu pri Vinklu na kočevski strani. Peko je povele: »Fantje, pojdemo pogledat, kakšno svatbo imajo v Lipju, bomo še mi malo zaplesali. Fantje so bili takoj nared in vsak je vzletel tуди darilo za svate.

Darila za pijane svate

V visokem snegu so se priplazili prav do Velikega Lipja in se vrgli kot levi na obzrtje, pijane in zaljubljen belogardiste. V tem hipu je začela gorati vasa. To je bil ples, da malo takih. V trenutku se nihče ni mogel zneiti, pokale so bombe in mitraljezi, noži, puška kopita in jeklene pesti naših hrabrih borcev so naredile v pičli uri konec tem orgijam. Belogardistična svojca je bila uničena. 30 je bilo mrtvih, 37 ranjenih, med njimi 27 hudo. Takrat jo je izkupil tudi njihov verski »vodja«, hđajalec topliški kaplan. Kar je moglo, je ušlo, pustili so vse bojno opremo, 2 radijska aparata, veliko tobaka itd. Vsek je samo skrbel, da uide iz strašnega pekla.

Iz Gradenca se je videlo, da v Lipju gori, vendar se od belogardistov ni nihče upal tja pogledat, kaj se godi. Ob dveh prisopihajo prvi štirje laže ranjeni belogardisti in povedo,

kaj je v Lipju. Za njimi so prišli še drugi, več so jih moral pa pristiti. Komandant da hitro postaviti sredi vasi težki »bacače« in začne v Lipje metati mine, ni pa vedel za razdaljo od tu do tam, kakor nobeden njihovih vojakov ne. Jaz sem bil ravno takrat njihov ujetnik in so me pozvali naj grem nad vas pogledat, če prav padajo mine. Pogledam in vidim, da mine padajo čisto prav, le malo preblizu. Če bi podaljšali smer za 100 m, bi zaprli pot našim iz vasi. Jaz sem rekel, naj čilja 200 m na desno in 50 m dalje. In tako so začele mine padati po polju proti Lopati in zaprle umik belogardistov. Naši pa so odnoli zdravo kožo in obilen plen. Iz Gradenca so pobegnili še tisto noč vsi razočarani tisti, ki »nikoli« niso bežali.

J. Suhokranjčan

VSEM DOLENJSKIM FANTOM V VRSTAH JLA, VSEM AKTIVNIM IN REZERVNIM OFICIRJEM IN PODOFICIRJEM, NEKDANJIM PARTIZANSKIM BORCEM IN AKTIVISTOM CESTITAMO K

DNEVU ARMAD

Dva aktivista — dva majorja JLA

Odbori Osvobodilne fronte so skrbeli na terenu tudi za odhod sposobnih ljudi v partizane. Prvi partizani so bili ob enem najboljši člani OF. Iz vrst aktivistov OF so prihajali najboljši partizanski borci, iz teh pa so se razvili poznejši oficirji naše ljudske armade.

Tudi Jože in Rudi sta bila aktivista. Prvi član rajonskega odbora, drugi kurir, prvi pismočnik, drugi mizarski pomočnik, oba v Starem trgu ob Kolpi. V zgodnjih mesecih leta 1943, ko so partizanske brigade postajale čedalje močnejša oborožena pest in so zato sprejemale večje število novincev, sta tudi Jože in Rudi odšla v partizane. Sedva ne sama, še veliko drugih je šlo takrat, vendar vsak po lastni odločitvi, prostovoljno.

Oba sta bila dobra partizana, hitro sta napredovala in postala oficirja. Jože je bil že ob kapitulaciji Italije komisar brigade, ki je uspešno tolkla sovražnika v naši domovini. Rudi je pa bil prav tako viden funkcionar v partizanski enoti. V boju na Primor-

skem je le po naključju odnesel glavo. Postal je delni invalid, vendar še naprej v vrstah vojaške enote, kjer je še danes kot major JLA. Tudi Jože je postal major, toda kmalu po vojni je podlegel ranam, ki jih je dobil v bitkah. Podobno pot od aktivista in kurirja preko nešteti krvavih borb, trpljenja in brezprimernega junaštva je napravila večina oficirskega kadra naše armade. Zato pravimo, da je to ljudska armada, ker je zrasla iz ljudstva, med ljudstvom in za ljudstvo.

»USTREZLJIVI« STOTNIK V boju na Karabegovcu 1942, leta so ozrenski partizani popolnoma potolkli Hadžikadunčevu ustaško četo. Po končani borbi je Spasoje Bijelič, borec Lipačke čete,

vstopil v klet bližnje hiše. V nji je našel sovražnikovega stotnika, ki je sedel ob zidu in se delal mrtvega, misleč, da se bo s tem nekako »izmazal«.

Spasoje ga je potresel za rame: »Kaj počneš tukaj? Stotnik, videč, da je odkrit, je vstal in odgovoril kakor v opravičilo: »Vidite, čakan, da bi vam izročil orožje...«

Pohitite v vpisom v članstvo Prešernove družbe! Koledar za leto 1958, 3 leposlovne in 3 poučno praktične knjige lahko dobite za borih 500 din, če se vpišete v članstvo Prešernove družbe.

nov? sprašuje komisar Slobodana, ki je šel preštevati trupla. »Okoli 150. Saj jih ni moči vseh prešteti, ko so tako razkropljeni po vsem hribu in dolini. Mnogo oficirjev je med njimi. V brezdnu jih mora biti tudi lepo število. Pri padlem komandantu sem našel važne dokumente. To je bil 122. pešadijski polk divizije »Macerata« s Kočevskega...«

»Ravno v Jelenov žleb je prišel in po njem zdrčal v brezdno smrti,« pripomni Veljko, »v Jelenovem žlebu ima divizija »Macerata« smolo.«

Po bojišču je še vedno kakor v mravljišču. Še vedno nosijo orožje in opremo. Na bojišču je smrt in življenje... Na čestitke stotnika: »Dva težka metalca min,« šteje komandant, »osem težkih strojn.«

»Deset puškomitraljezov,« šteje politikomisar. »Stodvajset pušk,« našteje in-tendant. »Tovariši, dajte puške sem, da jih bomo vsaj prešteli,« ukazuje komisar partizanskim novincem, ki so si puške takoj obesili čez rame.

»Koliko je min?« »Kolikih dvesto.« »In municije?« »Je ni mogoče prešteti. Jutri bomo prešteli natančno. Najmanj 25.000 kosov jo je...« meni politikomisar.

»Dobro naša zaloga Italijani!« doda komandant. Medtem je bilo že zdavnaj popoldne. Nobenega poka ni bilo čuti od nikoder. Še letal ni.

je napeto, polno. Če-o vojaško pokrivalo čepi nekje višje kot bi smelo in očito komaj kroti bujne kodre, ki krase okrogel in preprost obraz.

Milorad je v najlepših letih. Ima urejen dom in pomembno službo. V vojašnico odhaja veselo in željan dela.

Pred mnogimi leti je Milorad Pejovič pasel ovce. Običen je bil v razcapano in pestro zmešnjavo cunj. Večinoma je bil bos. Spal je skupno z drobnico. Poznal je vse vrste gozdnih, bil je sirota od rojstva in nikoli ni imel prijateljev.

In danes? Vodnik JLA Milorad Pejovič ima malo maturo in srednjo sanitetno šolo. Pot, po kateri se je Milorad prebija, ni bila gladka in enostavna. Danes velja med sebi enakimi za priznanega strokovnjaka. Predava o hišnem in kadar si le počeli, opazuje bacile Zato hrepeni po delu. Zeljan je stika z vojak, z množico. To je cvet naroda. Ti mladeniči so naš up in naša bodočnost. Milorad se zaveda, da prava prava mnogo dolguje domovini. Svoj dolg plačuje s svojim delom. Strogo je odredeno s predpisi. V teh mejah živi človek Milorad. Ljubi svoje delo.

Gospa Arničeva prav dobro ve, kdaj se Milorad vrača domov. Takrat vključijo Anica radio in po kuhinji se razlijejo popevke. Anica je še bolj drobna kot pred leti. Vsa nemirna hiti in se suče med mizo in štedilnikom. Potem pride on, njen ljubljani Milorad. Vsa se izgublja v njegovem objemu. Njuni telesi prešine prijeten srh. Toda mali Mile je verjetno ljubostumen in Milorad ga mora dvigniti od stropa. Miletov vrisk prevleče veselo godbo in se priklade skozi strop celo do gospe Arničeve. Vse je veselo in Milorad je vesel, ko se vrne iz sobe, kjer spi deklici, dvojčici.

Po kosilu gre Anica v posteljo. Posledično prezgodnja morda dvojčici in njune poznejše bolezni sta stalna utrujenost in vrtoglavica. Toda resnici na ljubo povejmo, da Anica ne počiva nič prej kot zvečer, ko zaspi. Kajti sedaj se valja po njej veliki sebičnež mali Mile. Ves je njen in zvžeč to v polni meri izkorišča.

Milorad ju opazuje skozi vrata kuhinje. S predpasnikom opasan stoji ob grmadi zamazane posode. Pomija premišljeno in natančno. Dvojčici sta pravkar preboleli krvavo črevesno bolezen. Bilo je hudo in Anica se še ni popravila od vsega prestalega.

Anica ni nikdar več povsem okrevala. Ostala je drobna in slabotna. Otroci pa, ko da bi ne bili njeni, so rastle v zdravju, da je bilo veselje. Milorad je vsak dan pomival posodo. V tem se je zelo izveščal in postal pravi mojster v pomivanju. Ob posebnih prilikah, Anica natančno ve kdaj in zakaj, svetuje Miloradu majhno »mazvedrilo«. Tako srečuje jo ljudje, predvsem v deževnih dneh. Milorada v gostini »Pri Janexu«. Enakomerno, ne na dušek pije večji kozarec vina. Nikoli ne načne pogovora. Odgovarja sicer ljubeznivo vendar pa kratko. Plača vedno sam, brez opozorila. Največ po eni uri zapusti lokal, ne da bi pri tem vzbudil pozornost.

Poveljnik Miloradove enote je postal general Jovan Vojaković. Ni bil znan le kot odlični poveljnik v vojni, marveč tudi kot mož nenavadnih na-

gibov. Nih mu ni bilo, denimo, opočno obiskati vojašnico št. X. Pot do nje je vodila preko Blatnega jezera, kakor so borci imenovali grozno blonno brozgo, ki je segala do gležnjev. V prostih urah je rad igral šah, najraje s preprostimi vojniki, čeprav je bil heredko poražen. Pripisovali so mu tudi navado, da skrit opazuje vsakodnevne vojaške vaje in potem neusmiljeno kritizira nepravilnosti. Celo to si je dovolil, da je prišel med novince, ko so čistili orožje, in jim osebno razkazoval bolj zapletene mehanizme orožja.

Bila je nedelja. Milorad Pejovič je bil v službi do petih popoldne. Po kosilu je obiskal kuhinjo. In ker je nedelja naplosh dan počitka, so v kuhinji hoteli s pomivanjem posode. V svojem delu so bili močno izurjeni, pravi veterani. Zanas nestrokovnjake je bilo njih de-o morda prehitro, vsekakor pa zelo učinkovito. Toda zanj? Za Milorada to sploh ni bilo očiščeno. Bil je neusmiljen in na pomivalce je zgrne-o neurje očitkov ob kopici naukov, kakšne resne posledice lahko rodi njihova malomarnost... Nekdo mu je izza hrbe, od vrat, vpadel v besedo. Milorada je nekaj presunilo, bil je sam general Jovan Vojaković. Prvič je Milorad raportiral poveljniku, čigar ime je že med vojno vzbujalo spoštovanje pa tudi trepet. Pred njegovimi očmi so zaplesali rdeči in zlati našivi na generalovi uniformi. Roka mu je med podzravom rahlo vztrepetala. Nenadoma je ujel generalove oči. Bile so bolj sive kot modre. Nekaj nenavadnega in toplega je sijalo iz njih, kar je Milorada mahoma pomirilo. Njegov raport je bil zbran in zgosten.

General je odzdravil. Z launim našmehom, ko da se je spomnil ljubeče žene in topleša družinske kroga, je mirno pritril Miloradovim besedam. Segel je po kupu umitega jedilnega pribora in povsem slučajno, vsaj Milorad je tako sodil, zagrabil veliko leseno žlico. Iz iste znane rezi, kjer prehaja oblina v ročaj, je z zobobrebem posnel majhno kroglico iz ostankov jedi in jo molče, toda s pomembnim pogledom pokazal nemalo presenečenemu, vendar pa strunemu vojaku. Potem je general Jovan Vojaković osebno umil vilice, prav tako mojstrsko kot Milorad, ki je to delal sicer hiberni dan. To je naredil molče, kot nekaj povsem vsakdanjega. Ljubeznivo se je našmehnil veselumu in vprajuto-čemu Miloradovemu pogledu. Brez zadrege je priklimal. In ko je odhajal, je general Jovan Vojaković ponudil vodniku JLA Miloradu Pejoviču desni-co....

Lojze Oblak

PRISEBNOST PUŠKOMITRALJEZCA PAKIČA

Ko je 2. bataljon Šumadijskega odreda počival v neki vasi, se je nenadoma približalo

taborišču šest nemških kamionov in en oklopni avto. Nemce je prvi opazil partizan Dušan Pakič in se drzno sam spustil v boj. Pobil je 11 sovražnikov, 7 pa ranil.

ugaslih življenjih, se v nas zbudil človek. Pri nas nikoli ne ugasne človeško čustvo, tudi v najbolj divji in kruti borbi. Saj se borimo iz ljubezni do svojega naroda, iz ljubezni do vsega trpečega človeštva, za njegovo lepše življenje.

»Tudi za vas smo se borili, ko smo se borili proti vam, vi, mrtvi, neumni vojaki, ki ležite tu okoli. Za vas, za vašo domovino, za avtonomno Italijo, za svobodni italijanski narod. O, da bi naša čustva raztrobenotali po vsej Italiji, po vseh kasarnah, kakor bobnajo fašisti svoje lažne puhe fraze, da bi se zbudila kmet, italijanski delavec in kdva v vojaški obleki, ter se dvignila v skupno borbo z nami proti fašizmu in da bi se vam, italijanskim materam, ki boste dobile žalostno vest, dvignila pest proti pravemu ubijalcu vaših sinov.

Pravi krivci — ne boste nam ušli. Proti vam se borimo. Današnje borbe so samo krčenje poti skozi vaše žive ovire do vas. Vaše žive ovire pa so začele misliti.

Smrti nikoli ne molči in grob ni nem.

Nemo korakajo partizani po cesti preko bojišča. Medtem se je že zmrčilo. Še vedno korakajo skozi gozdove. Skozi jase se nam svetleje svetijo luči zaslužjenih mest in vasi. Tako nam je, kakor da smo jim zrahljali verige, jih napol preplili. Zdi se nam, kakor da nam kličejo:

»Bratje, sinovi, možje, tovariši, hvala vam!«

Mate

Pohvaljeni artileristi

Z lanskoletnih vojaških vaj v Kočevju

O tem se v enoti še vedno govori. O navzočnosti Vrhovnega komandanta na oostostrelnih vojaških vajah, na področju Kočevja.

Telefonist Milorad Komatović pripoveduje ob vsakem novem srečanju svoj doživljaj.

— Sedel sem v rovu, na opazovalnici komandanta divizije. Imel sem zvezo z baterijo, govoril sem. Nenadoma zaslišam glas:

»Kako je, tovariši?« Pogledam: mimo opazovalnice gre Vrhovni komandant, oddaljen komaj dva koraka. Postavim se v »mirno«:

»Dobro, tovariš maršal!«

Moj tovariš na drugem koncu žlice je slišal, da sem med razgovorom nenadoma nekaj rekel; vprašal me je, kaj se je zgodilo.

»Sedaj je mimo opazovalnice šel Vrhovni komandant!« Novica je bliskovito odjeknila po položajih. Pomočniki pri havbica so vedeli, da jih Vrhovni komandant opazuje; to je njihovemu delu dalo še večjo vneto, povsod je zavladala izredna prizadevnost.

Topničarjev pomočnik Mile Malović pravi za svojega topničarja Josipa Vincelja, da je bil zbran in samozavesten. Delal je hladnokrvno, očito je pa hotel doseči najboljši rezultat, kar jih je kot topničar kdaj koli dosegel.

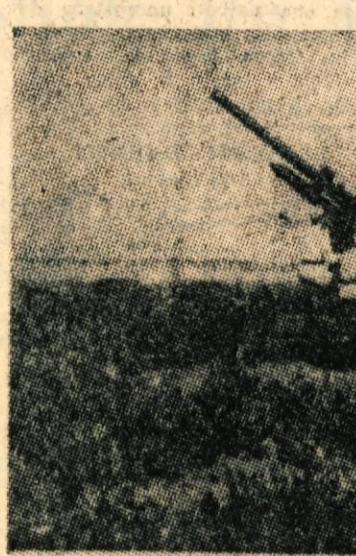
— Ko smo ustrelili prvič, pravi Mile Malović, nismo ničesar videli zaradi dima, razen vrhove piketov. Mi svojih zadetkov ne moremo opazovati, predaleč so, zato smo nestrpno čakali glasove opozovalcev. Malo kasneje so sporočili: »Dobro je bilo!« Uničili smo

cilje 11 in 16 in ustvarili nemoremični zaporni ogenj »De.«

Cona varnosti za pešadijo na jurišnem položaju je bila normalna, običajna, vendar niti en pešak ni bil ranjen. Pešci so se prepričali o preciznosti artilerijecev. Mirno so se pripravljali za juriš, videč zanesljive zadetke svojih tovarišev pri topovih.

Pomočniki pri havbica so pokazali spretnost in navelico, topničarji natančnost in zanesljivost.

Eden od topničarjev, Bratimir Marković, je bil hkrati s pisarjem Lukičem na sprejemu, ki ga je maršal Tito pridredil za udeležence vaj v Kočevju. Za oba je ta bil dogodek, na katerem sta doživela najmočnejše vtise kar sta v armadi. Topničar Marković pravi:

Topovske cevi s pomočjo radarja avtomatično spremljajo cilj

—Lepo je bilo. Ko je tovariš Tito govoril, sem bil blizu njega. Sedel sem ob svojem komandantu baterije. Prizadeval sem si zapomniti vsako besedo, vendar potem tovarišem nisem znal dobro povedati vse, kar je tovariš Tito rekel. Jasnop pa sem slišal, kako je pohvalil artileriste. In to je bilo najvažnejše. To je pri vseh zbudilo največji ponos.

— Ali si pisal domov? — Nisem.

— Kako da ne? — Čez nekaj dni odidem na dopust pa jim bom povedal vse po vrsti. Ne znam napisati, kako se je vse to zgodilo, bolje jim bom povedal z besedami.

Artileristi so ponosni in veseli. Kako ne! To je velika stvar — slišati pohvalo Vrhovnega komandanta. Največ, kar vojak lahko doživi. V. C.

lo odmevalo iz brezdnada padajoča in odbijajoča se telesa.

Grozni kriki trgajo oči, iz katerih bolšč smrt.

Italijani so popolnoma brezglavi. Deset jih stoji oboroženih pred enim našim puškarjem. Samo stojijo in boščejo. Pok sproži njihove omrtvele ude. Nekaj jih strmoglavijo v brezdno, nekaj jih pade, trem se posreči uiti v dolino. Samo ena misel živi v njih: »Ubežati! Ubežati!« Ozemlje je obupno za beg. Ogromne skale, jame, vrtače jarki, drevje, gostavje. Vse se je zarotilo proti njim. Italijani padajo. Ranjeni tulijo. Nekateri cvilijo kakor ravnokar rojene mačke. Stokanje. Streli. Bombe! Na cesti in pod njo se valjalo in kupičijo italijanska trupla.

Se nove skupine preskakujejo čisto.

»Hej, koliko jih je! Saj jih je cel polk,« vzklikajo partizani.

»Daj ga!«

»Kar naprej!« vzklikajo Dragana. »Hura! Tovariši! Naprej, za njimi!«

Partizani so jim za petami. Preskakujejo kupe mrtličev.

»Hej, Dragan, to ti je zmaga!« vzklikajo Rudi.

»Naprej tovariši, za njimi, gonite jih! Ne ustavljajte se!« ukazuje Milovan.

Partizani drviijo za njim v dolino. Kakor divja jaga. Pokanje se oddaljuje.

Polagoma se vračajo upehani borci. Obrazi jim žare, iz oči jim silje veselje. Vrski. Smeh. Se naši ranjenci, ki jih obvezujemo in nosijo, se smejejo in govorijo. Komandirja Jureta, ki

(Prenos s 3. strani) kom jih uničujejo. V oni jami jih ostane nekaj, za tiste skalo nekaj...

»Sem tovariši!« zakliče Jug, četni politikomisar, ki se je spustil sam v boj z desetimi Italijani.

»Sem, po strojniki!« Ko so planili tovariši po Italijanih je ležal Jug že mrtve poleg kupa Italijanov, ki jih je sam pobil; zraven njega sta ležali dve italijanski strojnici.

Tam v Ljubljani pa je zatrepalo srce dvema bitjema v zli slutnji: »Mama, kdaj pride ateč?«

»Naprej! Hura!« kličejo partizani, ko brez odmiranja bijejo in gonijo sovražnika.

Tudi Simonu, našemu operativnemu oficirju, ni dala žilica mira, da se ne bi spustil v borbo. Z italijanskim mitraljezom se pogovarja. Italijan je na eni strani skale, on na drugi. Okoli njega je ležal nekaj mrtvih Italijanov.

»E, tako se ne bova zmenila,« si misli, ko se Italijan dvigne, nagne preko skale ter nameri čezmjo mitraljez.

»Ti si pa od hudica!« Ko je Italijan izstrelil ves saržer, takrat se je dvignil ter vržl bombo. Razgovor je končan. Okoli njega se borijo Cankarjevi. Čvrsto pritiskejo od spodaj in z levega krila. Komandir Oberstar je na čelu.

»Poke!« prevrnil je italijanskega oficirja.

»Tam je še eden!« kliče Maks ter se zažene proti njemu.

Se vedno reglajo strojnice, vena pokejo puške, eksplozija-

Tudi v Ziljah si žele napredka

Zilje so vas ob Kolpi, nekako sredi med Preloko in Vinico. Z okoljskimi zasledki vred je tu okoli 60 domaćih. Edina prometna zveza s svetom je pošta avtobus Črnomelj—Vinica—Preloka—Adlešiči—Črnomelj. Toda ta je vozil polati, sedaj je prenehal. Ovira so ostali klanec na tej sploh dokaj ozki in slabi cesti.

Napredni duh je tudi v Ziljah dobil plodna tla. Ziljanci so v narodnosvobodilni borbi aktivno sodelovali. Zato so tudi v Ziljah po vojni pos. ed. s starimi strankarskimi razprtili, se dokaj enotno lotili odstranjevanja posledice vojne in začeli skrbeti za napredek.

Pred vojno so Ziljanci nastojali razpravljati o gradnji šole, saj so njihovi otroci hodili v pet kilometrov oddaljeno Preloko. Strankarske razprte in stališče starostopitnih ljudi je doseglo, da je ostalo samo pr razpravi. Po vojni pa so se te naloge lotili složno. Ob pomoči okrajnega ljudskega odbora Črnomelja so pred leti zgradili šolo, ki je v ponos vseh prebivalcev. Za več kot 1.300.000 din so Ziljanci prispevali za svojo šolo z lesom, apnom, peskom, vozniki in delom. Električne žice so po vojni dospeli tudi do njihovih domov. Tudi za elektrifikacijo so prebivalci precej prispevali.

Igre in tečaji v Semiču

Nov upravni odbor KUD »Jozeta Miheličiča« je že začel delati. Na prvi seli je napravil načrt kulturnoprosvetnega dela v zimski sezoni. Predlagano in sprejeto je bilo, da bodo vzporedno študirali dve igri. Za proslavo 150-letnice Linhartovega rojstva bo uprizorili »Veseli dan ali Matiček se žen«, za Novoletno jelko pa bodo za otroke naštevirali »Kristalno čašo«. V načrtu je tudi uprizoritev igre »Pot do zločina«.

V prostorih osnovne šole se je začel 3. decembra kuharski tečaj za dekleta in žene. Tečajnice bodo poleg teoretičnega znanja dobile praktično znanje iz kuhanja. Učiteljstvo bo skrbelo tudi za njihovo izobrazbo, saj bodo na tečaju tudi predavanja iz ustave in znanje politike. Tečajnice se bodo seznanile tudi z zgodovinskimi spomeniki iz narodno osvobodilne borbe, ki jih je na našem območju dovolj.

Želje Dobravcev

Na vzporednem grški stojita vasi Dol in Gor. Dobravci, ki sta med NOB mnogo pretrpeli, saj je bilo 11 gospodarstev do tal pešanih. Vase so domala obnovile, ne nekaj skednjev je še treba postaviti. Tako se polagoma celijo rane, ki jih je naredil okupator. Zemlja je tukaj bolj pušča, pušnik in pa rdeča hrova. Če je dež, hrova se more nikamor iz blata, če je pa mesteč dni brez dežja, ljudje zmanjka pitne vode, ker imajo le nekateri vodnjake, vode porabljajo pa vsi. Po vaseh so razne liuze, v katere se ob deževnih dnevih teka voda in ob deževnih dnevih uporablja za živino in prašice in tudi za pranje perila.

Dobravci so se borili še pred prvo svetovno vojno za pitno vodo. V vznožju pod grčem ob vrhu poti se stenev v globini 9 metrov: če bi ta vedel govoriti, bi povedal lepo zgodovino. Kadar se hile kake države ali občinske volitve, so ga strankari uporabljali za agitacijo, da bi dobi hile več glasov.

Dne 17. decembra 1955 so imeli na Dobravcih zelo dobro obiskano

Šmarjetu za 22. december — Dan JLA

Priljubljeni odbor množičnih organizacij v Šmarjeti bo priredil glavno proslavo Dneva JLA v soboto 22. decembra ob 11.30 uri v dvorani gasilskega doma. Po govoru bo pel mešani pevski zbor mladine, na vrsti je pa tudi več recitacij. V petek zvečer ob 18.30 bo brezplačno na kino predstava dokumentarnih filmov iz prve in druge svetovne vojne.

Vabljeni
J. POVŠE

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Kegljanje na Dolenjskem

V zadnjem času je bilo v Novem mestu več kegljaških tekmovalnih ženskih reprezentanc. Pod zvezo za Dolenjsko je sodelovala za prvenstvo LRS ženskih ekip ter dosegla tretje mesto. Najboljša kegljašica v Podzvezi je bila Anica Ljubljani, podreja je v 100 lučih dosegla 327 kegljev. Sledila ji Marica Vogrinec in Mira Lutman.

Kegljaški krožek Luknja je imel v gosteh kegljanje iz Krmelja. To je bila povratna tekma. V Novem mestu so odigrali dve tekmi in sta se obe končali z zmago Luknje: 332:306 in 346:310 predstavniki Krmelja so obe srečanja dobili kegljači iz Krmelja. Predsednika krožkov sta sklenila, da bodo odigrali še eno tekmo, in to na nevtralnem kegljišču v Dol. Toplicah, kjer bo srečanje 23. decembra za proslavo Dneva JLA. Najboljši kegljač pri KK Luknji je bil Ivan Vencelj.

M. B.

USPELO TEKMOVANJE V TREBNJEM

Stane Fink in A ekipa Novega mesta — okrajni brzoletni prvak

Pretekli teden je bil v Trebnjem zbral lepo število šahistov iz različnih krajev novomeškega okraja, da se pomurijo za predstavnike v republiški mreži. Ker bili stroški udeležbe minimalni, ni opravičila in je zato njihovo potovanje graje vredno.

Prireditelj — SK Trebnje — so se vse potrudili, tako da je prireditev bil v najlepši redu. Nastopilo je 8 ekip. Prvič so se na startu pojavili tudi novomeški gimnazijci, ki so pod vod-

vaseh zgraditi vodne bazene. Tudi teh se bi lotili sami, če bi dobili cement in železo.

Končno teži Ziljane se njihova cesta. Ne vsa, samo tista huda klanca, zaradi katerih je bilo že več prometnih nesгод in zaradi katerih ne more pozimi voziti avtobus. V glavnem sta to dva kratka, a zelo huda klanca. Oba je treba čimprej preložit.

Zanimivo je, da so se Ziljanci glede pomoči za opremo gasilskih krajev že večkrat obrnili na razne strani, toda vsakokrat zastoj. Niti odgovora niso dobili. Na razpis Okrajne gasilske zveze so prijavili dva mlada člana za gasilski strojniški tečaj. Niti obvestila niso dobili, saj se je pričel, kaj se da bi jih povabili ali vsaj pojasnili, zakaj ne.

To, vidite, so v Ziljah že dosegli, toliko so sami prispevali, take želje pa imajo še. V svojem prizadevanju za napredek zaslužijo pomoč.

Delo šmarjeških gasilcev

O delu, načrtih in uspehih gasilcev v Šmarjeti je 9. decembra poročal na občnem zboru društva predsednik PGD Alojz Macedoni. Delal je med drugim, da so letos precej naredili za dvig kladra, imeli so 18 mokrih in 12 suhih vaj, pri čemer je bila prva desetina najboljša. Za nočno vajo so se zbrali in bili na kraju požara 2 km od Šmarjete že v 19 minutah. S tekmovalnimi vajami oz. njihovim ocenam v Novem mestu pa niso bili zadovoljni, ker šmarješka deseterina ni bila pravilno ocenjena. Društvo je kupilo nov gasilski voz za 80 tisočakov, za prikoliko pa so plačali 15.000 din. Vase dolgega za inventar so pokrili z dohodki uspešnih prireditelj.

V šmarješkem gasilskem domu so gasilci in KUD skupno obnovili prostore, tako da imajo zdaj tam oder in lepo dvorano. Gasilci in člani prosvetnega društva so pri tem prispevali precej prostovoljnih ur. ObLO Novo mesto pa 80.000 dinarjev. Manjka jim orodjarna, ki je zdaj še v dvorani. —Z dosedanjim upravnim odborom društva so člani zadovoljni, saj so bili vsi njegovi člani zares delavni in poštenjavni. Ponovno je bil izvoljen za predsednika Alojz Macedoni, tajnik je Lojze Bevc, adjutant Tonia Medja, poveljnik Medje Franc, namestnik poveljnika Jože Zoran, blagajnik pa Alojz Gorenc. V nadzornem odboru so: Jože Suhadolnik (najstarejši gasilec), Jože Grahut in Tone Barborič.

Poveljnik društva Franc Medja je opozoril med drugim, da

Stopiče za Dan JLA

V proslavo Dneva naše vaskve se tudi v Stopičah vestno pripravljamo; počastiti hočemo 15. obletnico ustanovitve armade osvoboditeljice, ne smemo pa tudi razočarati ljudi, ki bodo prišli na proslavo. Slovesnosti za 29. november se je udeležilo toliko ljudi, da niso mogli vsi ne v razred, ne na hodnik. Ponovno vidimo, kako nujno potrebna nam je dvorana. Veseli smo, da bo že letos v grobem dokončana. — S proslavo bomo počastili 22. december, pionirji pa bodo obiskali vojske v okolici Novega mesta in pisali spise o JLA. Kegljaško društvo je že organiziralo tekmovanje vseh krožkov.

Zilj.

J. POVŠE

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

Stopiče za Dan JLA

OBSEŽEN SPORED PROSLAV ZA DAN JLA V MIRNI PEČI

15-letnico ustanovitve JLA bomo slovesno proslavili tudi v Mirni peči. Rezervni oficerji in mladina so vzelj priprave v svoje roke. Jutri opoldne bodo v okrašen dvorani združnega doma pripovedovali svoje spomine na leta borb rez. oficerji in borci NOB. Obe soli bosta imeli prav tam slavnostno proslavo 22. decembra; pripravljen je pešter in bogat spored. V nedeljo ob pol štirih popoldne pa bo akademija za odrasle. Obiskala nas bo vojaška godba iz Novega mesta, program proslave pa je zelo zanimiv.

Mladina se je vsa prenovljena lotila dela in ima zadnje dni prave plodne sestanke. Za 22. december in za silvestrovanje pripravila kulturni spored, PD »Katja Rupena« pa pripravila spevoburko »Postopajček«. O kmetijski »gospodarski šoli pa prihodnji kaj več.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

predvaja v počastitev 15-letnice JLA jugoslovanski film »Dokumenti časa« v četrtek, 20. XII., ob 16. uri v Črnomlju, ob 19. uri v Gor. Sušicah. V petek, 21. XII., ob 16. uri v Škocjanu, ob 19. uri v Šmarjeti. V soboto, 22. XII., ob 15. uri v Adlešičih, ob 19. uri v Radovljici. V nedeljo, 23. XII., ob 11. uri na Trebelnem, ob 15. uri na Catežu in ob 19. uri v Dobrnju.

Mirna za Dan JLA in za novoletno jelko

Pred kratkim so se zbrali predstavniki vseh množičnih organizacij, da so se pomenili o delu v decembru. Udeležba je bila dobra, pogovor pa prav živahen. Za dan JLA bodo proslavili na Mirni in v Šentruptu; spored bosta pripravili obe soli, borci NOB pa naj bi mladim pripovedovali spomine na leta borb. Pričakujejo tudi obisk potujočega kina z vojaškimi filmi.

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

Jože Jakš

DOLENJSKI OBVEŠČALEC

KINO

»KRKA« — NOVO MESTO: 21. do 24. XII. ameriški film »Golgota na družini«. Od 26. do 27. XII. ameriški barvni film »Fant iz Oklahome«.

DOM JLA — NOVO MESTO: od 22. do 25. XII. jugoslovanski film »Poslednji kolosek«. Od 26. do 28. XII. ameriški barvni film »Pariz, mesto zaljubljenih«.

KOČEVJE: od 21. do 23. XII. »Borba za lastnino«. 26. do 27. XII. nemški film »Letič razreda«.

ČRNOVELJ: 25. in 26. XII. ameriški film »14 ure«.

METLIKA: 22. in 23. XII. ameriški barvni film »Rapsodija«. 26. XII. ameriški film »Ona išče srečo«.

KOSTANJEVICA: 23. XII. ameriški barvni film »Poženi, Jože«.

ŠENTRUPET: 22. in 23. XII. ameriški film »Angel ali demon«.

TREBNJE: 22. in 23. XII. francoski barvni film »Alarm na jugu«. Predstavi v nedeljo ob 14. in 16. uri.

DOL. TOPLICE: 22. in 23. XII. ameriški barvni film »Rdeče nebo nad Montano«.

GRADACI: 22. in 23. XII. ameriški film »Sestrinica Rahela«.

STRAŽA: 22. in 23. XII. nemški film »Gospodinja Casanova«.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

Kulturnoprosvetna dejavnost v Beli krajini

Konec novembra je bila letna skupščina Sveta Svobode in prosvetnih društev občine Črnomelj, kateri so prisostvovali delegati 18 kulturnoprosvetnih društev in Svoboda iz črnomeljskega območja Bele krajine. Od gostov je bil navzoč predsednik občine Janez Zupnik, pogrešali pa so predstavniki Sveta Svobode in prosvetnih društev okraja Novo mesto.

Poročilo o delu v pretekli poslovnici dobi je imel predsednik Sveta Slavko Grahek. Nakazal je uspehe in neuspehe, delavnost in nedelavnost posameznih društev ter življenjsko zaje vse težkote, s katerimi se bore posamezne skupine. Skoraj povsod je prav občutno pomanjkanje finančnih sredstev, kar je povsem razumljivo, saj je le par društev deležno pomoči naših podjetij, ostala pa so prepuščena sama sebi. Svet ni mogel pomagati z materialom ali denarjem, kajti OBLO Črnomelj ni mogel zadostiti niti skromnemu predračunu (247.000 din), ampak je dal le prispevek v znesku 10.000 din. Svet tudi še ni prejel vrnjenega denarja, katerega je ob priliki reorganizacije okrajne posodil okrajnemu svetu v Novem mestu.

Od vseh društev je v preteklem letu pokazala najbolj agilno in pestro dejavnost DPD Svoboda iz Kanjarice, ki je prejela za svoje uspehe veliko priznanje, in sicer »Trdinovo nagrado za leto 1956«. Vzgledno je tudi poizkuševalno in plodno delo žirističnih društev Zilje in Talčji vrh, kateri sta dokazali, da je možno tudi v skromnih pogojih z veliko dobre volje marsikaj ustvariti. Kritika je pa veljala kulturnoprosvetnemu udeleževanju v Črnomlju samem, kjer bi bilo mogoče dati veliko več.

Poseben problem pa predstavlja kino podjetja v podeželskih krajih, deloma pa tudi v Črnomlju samem. Visoki režijski stroški, ki gredo v glavnem na račun visoke

izposojevalnine za filme, krčijo število predvajanih filmov in vodijo podjetja v izgubo. Treba bo obstoječa kino podjetja, katerih nikakor ne moremo primerjati z onimi v večjih mestih, priključiti kulturnoprosvetnim društvom in jih tako razbremeniti obveznosti, kakršne imajo kot podjetja.

V priznanje za uspešno in požrtvovalno delo je svet podelil diplome naslednjim društvom: Svobodi — Kanjarica in KUD »Matej Bor« — Črnomelj ter igralskim družinam Zilje, Talčji vrh in »Miran Jarc« — Črnomelj. Od posameznikov pa so prejeli diplome ing. Branko Peternej, Stane Zula, Rafko Stančič, Slavko Grahek, Avgust Kravos, Franc Kolbec in Milepa Faleskini. Zelo živahna in plodna razprava, v kateri je sodelovalo

12 delegatov, je nakazala novemu upravnemu odboru smernice za delo v novem poslovnem letu. Delegati so obsodili članek neodgovornega pisca, katerega je objavil »Dolenjski list« v zadevi delovanja KUD v Adlešičih. Tisto neupravičeno kritiko je napisal nerazgledan človek, kateri se ni poglobil v delovanje društva. Ne smemo mimo dejstva, da s takim pisanjem pisec podzavestno hromi delovnost aktivnih članov ali pa si zavestno prizadeva, da bi prenehalo sleherno napredno kulturnoprosvetno delo. Vsekakor je potrebno sprosti prejšnjo okolje, pogoje in težave, v katerih delujejo naša društva. Uspoštovati moramo, da so odri skromni, da kulturnoprosvetni dejavnosti, ni sposobnih kadrov za režijo in sminkanje, gostovanja so ob različnih

vremenskih prilikah z lojtrskimi vozovi itd.

Novi upravni odbor bo moral iskati več pomoči pri okrajnem svetu tako glede finančnih kakor materialnih sredstev. Skupščina je ugotovila, da bi bilo umestnejše, da bi takojšnji forum nudil ona sredstva, ki so bila lani vložena za različna gostovanja, v eni ali drugi obliki podeželskim društvom. Med letnimi počitnicami naj bi se na področju Bele krajine organiziral tečaj o režiji, scenografiji in sminkanju.

Novoizvoljeni upravni odbor je tudi od vseh društev zahteval, da do 15. decembra sestavijo in predložijo podrobne programe svojega delovanja v novi sezoni, kajti le tako bodo posamezni aktivni pravčasno in skrbno pripravili svoje nastope in prireditve. Bp.

Pogovor z naročniki »Dolenjskega lista«

„Saj nimate kritja...“

»Nimam denarja! Plačam pozneje! Počakajte, kam se vam tako mudi s to naročnino! Ne bodite nesramni s tem večnim terjanjem!« — tako in podobno se izgovarja še kakšnih 800 slabih plačnikov našega lista. Vsak teden pa moramo plačati tiskarni samo za tisk enkratne naklade Dolenjskega lista na 6 straneh približno 110.000 dinarjev (brez vseh ostalih stroškov, ki jih zahteva izdajanje časnik!).

»Plačal bom 480 dinarjev za prihodnje leto. Vem, da imate veliko dela z listom in še več stroškov, kritja pa prav gotovo ne s tem, kar plačamo. Radi beremo Dolenjski list, ker je domač in vsak teden toliko pove, vem pa tudi, da imate veliko slabih plačnikov...«

Tako nam je v petek dopoldne povedal tovariš Anton Oven iz Stranske vasi 11 pri Semčju, ko je prišel v upravo lista. Seveda je povedal čisto resnico: en izvod Dolenjskega lista nas stane 20 dinarjev, za 10 dinarjev ga pa prodamo. Redni naročniki ga dobe celo za 9,23 din, ker znaša letna

naročnina namesto 520 din le 480 din. List je torej poceni. Da je Dolenjski potreben, nam pove njegova naklada: 11.300 izvodov ga tiskamo vsak teden in razpošljamo po naših krajih, k Dolenjcem po Sloveniji in v druge republike, nekaj čez 380 izvodov pa gre v roke dolenjskih izseljencev na skoraj vseh kontinentih sveta. Uredništvo se trudi, da bi bil list navzlic težavam, ki jih še vedno ima, pester in zanimiv za slehernega bralca. Čevok ima že zdaj sorazmerno visoko naklado, število naročnikov zadnje tedne spet počasi narasta.

Hujše skrbi kakor uredništvo pa ima uprava lista zaradi nekaterih slabih plačnikov. Ko so poštarji pobirali zaostalo naročnino za drugo polletje 1956, so pri prenekeh hišni morali poslušati prav nevljudne izgovore posameznih naročnikov. Namesto da bi neredni plačnik hitro poravnal, kar dolguje za v redu prejete izvedbe časopisa, se je marsikdo grdo izvijal in otepal plačila. Posebno veliko je bilo takih izgovorov na Trebelnem, Velikem Gabru, Brusnicah, Gabrju, Smihelu pri Novem mestu, Podbočju in v Semčju.

Ne bo držalo, če pravijo v hiši »ni denarja, plačam pozneje!«, ko pa lahko teh skromnih 240 dinarjev za polletno naročnino dobijo že s

prodajo pol drugega ducata jajc ali česar koli že, kar so prideli. Kadar romajo litri vina na mizo, takrat ni škoda ne denarja ne zdravja! Ko gre za izobraževanje, pouk in zdravo zabavo družine, zlasti mladine in otrok, je pa v prenekešem gospodinjstvu škoda slehernega krajcarja. To ni prav! Danes si ne moremo predstavljati gospodarstva, kjer ne bi imeli vsaj enega časopisa. Časniki, knjige, radio — to so danes tako potrebne stvari kot vsakdanji kruh. Vsaj domači časnik za zmore tudi še tako skromna hiša, saj iz njega pravzaprav tudi največ izve, kar zanima človeka.

Deset dinarjev razlike mora pokriti naša uprava za vsak izvod Dolenjskega lista, ki gre iz tiskarne v Ljubljani na pošto in v vaše roke. Okrajni ljudski odbor je za kritje izgube, ki jo časnik ima, letos prispeval 3 milijone dinarjev, približno polovico toliko pa skušamo zbrati z oglasi, reklamami in s prispevki v tiskovni sklad. Mar ni ob vsem tem več ko potrebno, da bi sleherni naročnik takoj plačal že tako nizko naročnino?

Premislite in nam ne delajte nepotrebnih stroškov, sebi pa jeze, če bo zaostanek izterjan preko sodišča. Vsak, ki nima plačane naročnino, tudi ni nezgodno zavarovan; to ugodnost uživajo samo tisti naši redni naročniki, ki imajo naročnino v redu poravnano. Prav zadnje mesece je bilo več primerov, ko so se ljudje ponesrečili, prišli ob roko ali nogo, pa ne bodo dobili nobene odškodnine, ker so bili z naročnino za Dolenjski list v zaostanku.

Ce je skoraj 10.500 naročnikov v redu in pravčasno plačalo naročnino za leto 1956, naj to stori zdaj, tik pred koncem leta, še 800 zamudnikov! List dobivate za polovično ceno, zato poravnajte vsaj to, kar odpade na slehernega naročnika! Umazano je nekaj prejemati, kar si naročil, pa ostajati v dolgu! Ponekod je kriva tega malomarnost, drugje je špekulacija, češ se bom že zmazal, naj pa list ustavijo ali podobno. Polovico vseh odhodkov, ki so potrebni za tiskanje lista, morajo zbrati naročniki sami; ljudska oblast in posamezni kolektivi pa prispevajo iz skupnih sredstev, kar je manjka, da ima lahko Dolenjska svoj pokrajinski časnik.

Dedek Mraz nas bo obiskal...

»Ah, ta dedek Mraz! Koliko časa ga že čakam, pa ga še vedno ni!« — tako mi je že nekajkrat potožila moja mala. Pa tudi ostali malčki iz Črnomlja in okolice so me že večkrat povprašali, kdaj bo prišel že dolgo in težko pričakovani dedek Mraz.

»Še nekaj dni — samo še nekaj dni bo treba počakati!« In dedek Mraz bo s polno in težko bisago na ramah obiskal tebe in ostale belokranjske otroke! — tolažim nio in ostale.

Oni dan sem službeno odpotoval in pred odhodom sem prejel naslednje naročilo: »OČKA! Ali boš na poti kaj sredel dedka Mraza? Naj nam vendar sporoči točen dan, kdaj bo prišel! Naroči mu prosim, naj mi prinese...«

Se isti dan ponoči sem se vrnil. In na poti med Starimi žagami in Črnomljami se mi je pripetila nenavaden slučaj. Izvedel sem namreč novico, ki bo razveselila vse naše malčke med Gorjanci in Kolpo. Cesto mi je namreč zastavila živahna, toda izredno pisana družina; bili so medved, volk, lisica, zajec — ostalih dveh pa veslel tem nisem utegnil razločiti. Na čelu sprevoda je bil seveda medved, ki je iz nejevolje, ker sem jih zmotil na pohodu, prav neumljeno zabundral. Ni mi preostalo drugega, kot da sem izstopil iz avtomobila in jim zagotovil, da se takoj oddaljim, samo naj mi dovolijo prost prehod. Na vprašanje, kaj prenašajo in s čem se mučijo, so mi jeli — v moje veliko začudenje — član te družine prav prijazno priporočevati, da zbirajo material, ki ga potrebujejo za izdelavo vozila za svojega gospodarja — ne uganete za koga — ... za dedka Mraza! Zvitorepka mi je zaupala, da bo dedek Mraz zbral vsa darila na Mirni gori in da sedaj njegovo sivo glavo muči skrb, katero vozilo naj bi si pripravil za spust preko Semčja v Črnomelj ter ostala belokranjska naselja.

Da bi olajšal dedku obisk Bele krajine, sem zvitorepki ponudil moje posredovanje. Dogovorili smo se, da bom posredoval pri kanjarških rudarjih, da bodo ti »zamazani podzemeljski krti« posodili dva kamiona, na katerih se bo dedek Mraz skupno z vsem spremstvom pripeljal z Mirne

gore v Črnomelj. Pri tem so mi tudi naročili, naj belokranjskim otrokom sporočim, da bodo posojena kamiona palčki iz spremstva dedka Mraza prav lično okrasili in da se bodo pripeljali v Črnomelj v soboto 29. decembra popoldne ob 13. uri. Vsi malčki iz Črnomlja naj se z mamičami ali brez njih zberejo ob napovedani uri na Trgu revolucije, kajti tam jih bo pozdravil dedek Mraz z vso svojo družino! Od tod boste krenili z njim v Prosvetni dom, kjer vas bo obvaroval.

Otroci, bodite točni! Da ne bo zamere, mora namreč dedek Mraz še isto popoldne obiskati tudi vaše sovrstnike v Kanjarici. Tja mora prispeti pravčasno, kajti v Kanjarici nimajo primerne prostore in bo mladina težko pričakovala dedka, kar na prostem v pravilno urejenem gozdiču okoli novoletne jelke. Tamkaj otrokom sicer ne bo dolgočasno, saj bodo imeli na

razpolago različna igrišča, tomi tudi naročili, naj belokranjskim otrokom sporočim, da bodo posojena kamiona palčki iz spremstva dedka Mraza prav lično okrasili in da se bodo pripeljali v Črnomelj v soboto 29. decembra popoldne ob 13. uri. Vsi malčki iz Črnomlja naj se z mamičami ali brez njih zberejo ob napovedani uri na Trgu revolucije, kajti tam jih bo pozdravil dedek Mraz z vso svojo družino! Od tod boste krenili z njim v Prosvetni dom, kjer vas bo obvaroval.

Torej, otroci, pripravite se na prihod vašega ljubljene dedka Mraza! Kaj pa v Novem mestu? O obisku dedka Mraza v središču Dolenjske bomo pisali danes teden, zato le dobro pogledajte takrat Dolenjski list! Povsod drugje pa vam bodo tovarišice v šolah in mamice povedale, kje vse bo letos potoval naš dedek Mraz s svojimi palčki in viliami...

Očka

Letos kolektivno praznovanje novoletne jelke

Priprave za praznovanje novoletne jelke so v teku v vseh občinah, iz okraja pa te priprave usmerjajo in skrbijo, da bo letošnje praznovanje zajelo res vse otroke.

Posebnost letošnjega slavlja bo kolektivno praznovanje in množičnost. Ne sme biti v okraju otroka, ki ne bi bil deležen praznika najmlajših, tako pravijo na okrajnem odboru Društva prijateljev mladine. Posebni odbori za organizacijo praznovanja novoletne jelke zbirajo sredstva, kjer ni društev prijateljev mladine, kjer pa so, skrbijo ona za priprave, seveda s sodelovanjem ostalih društev. Ok-

rajni odbor bo s svojimi sredstvi, ki so sicer skromna, pomagati predvsem tam, kjer bo pomoč najbolj potrebna. Skrbijo pa tudi zato, da bodo vsi otroci v okraju enako deležni obdarovanja. Predvsem bo letos praznovanje v obliki kulturnih prireditev in skupnih pogostitev vseh otrok določene okolice. Pri tem bodo upoštevani predšolski in šolski otroci. Želijo je, da pri tem čimveč sodelujejo tudi starši in tako pomagajo pripraviti otrokom čimveč veselja in razvedrila.

Dedek Mraz prihaja, omogočite mu, da bo obiskal slehernega otroka!

Pismo z Visa

Tudi mi, dolenjski fantje v enotah JLA na otoku Visu v Dalmaciji smo si že prve dni, kar smo prišli k vojakom, naročili naš Dolenjski list. Ko ga vsako soboto dobimo, preberemo z največjim veseljem vse novice iz domačih krajev. Zanimivi so dopisi dolenjskih fantov, ki se oglašajo v našem tedniku iz vseh krajev države. Dnevi v armadi nam hitro minevajo, čeprav smo se v začetku težko privadili.

Zdaj se pripravljamo na proslavo 15. obletnice ustanov-

vitve JLA. Vsem članom Zveze borcev v domačih krajih in vsem znanim fantom Dolenjskem ob tem prazniku lepo voščimo z željo, da bi v letu 1957 dosegali še večje uspehe v vsem našem delu!

Domače in prijatelje pozdravljajo z voščili za novo leto dolenjski fantje, ki so pri vojakih na Visu:

Martin Krstinec iz Dragomilje vasi, Franc Pirkočič iz Berče vasi, Frano Oražem iz Ribnice na Dol, in Medved Rizvič iz Ljubljane.

Prof Gspan je predaval o Linhartu

12. decembra, ob 200-letnici začetnika slovenske dramatike in velikega zgodovinarja

Antona Tomaža Linharta, je Ljudska univerza v Novem mestu priredila predavanje v njegovo počastitev. Povabila je znanega raziskovalca in poznavalca Linhartovega življenja in dela prof. Alfonza Gspana, znanstvenega sodelavca Slovenske akademije. Ugledni strokovnjak je izredno lepo, globoko in zanimivo orisal Linhartovo življenjsko pot, njegov velik pomen za slovensko zgodovino, kot zgodovinarja, in za slovensko dramatik, saj je Linhart sploh začetnik naše dramatike; orisal je pa tudi širok okvir časa in evropskih doganjaj za Linhartovo dobo. Predavanje prof. Gspana je bilo res lepa in dostojna počastitev Linhartovega jubileja v Novem mestu, v mestu, kjer je leta 1848 bila prvič javno uprizorjena neminljiva Lin-

hartova vselojarka »Veseli dan ali Matiček se ženi«.

PRIPOMBE: Da, Novo mesto je Linhartovega Matička prvič uprizorilo. Na žalost pa moramo ugotoviti dveje: prvič, da so danes njeni Novomeščani kulturno zelo leni in tudi kulturno nezavedni, sicer bi to predavanje v počastitev velikega moža naše kulture gotovo postillili s svojim obiskom. In druga pripomba: človek je vesel, ko vidi, kako je novomeško uslužbenstvo in uradništvo strahansko na široko razgledano, saj kaže, da ne potrebuje sploh nobene izobrazbe več in je že vse znanje podedil z največje huce. Ljudska univerza prireja predavanja zanje, misleč, da bodo za to hvaležni. In vendar: naj bo predavanje politično, kulturno, zgodovinsko, tehnično ali kakršno koli, ti ljudje se sploh ne pokažejo, dasti bi morali tam pa tam, samo potrebovali, ampak tudi moral imeti kane splošne izobrazbe več. O tej problematiki se bo treba še razpisati. Za sedaj pa se postavila resno vprašanje: ali je vredno imeti ljudsko univerzo samo za dilat? Kajti v Novem mestu je zadnje čase samo še dijaki »drže pokonca«, dijaki in nekaj ljudi iz prosvetnih vrst.

Dejavnost SVOBODE Bršljin

Delavsko prosvetno društvo Svoboda Bršljin priredi nočjo, četrtak 20. XII. ob 19. uri v združenem domu svečano AKADAMIJO v počastitev 15-letnice JLA. Poleg Svobode sodelujejo še folklorna sekcija in recitatorji novomeške gimnazije. Vstop je prost.

V nedeljo dne 23. XII. ob 14.30 uri pa bo Svoboda Bršljin priredila v Otočju pri Novem mestu pevski koncert mešanega, moškega in ženskega zbora pod vodstvom tov. Jazbeca. Koncert je namenjen počastitvi dneva JLA.

Igro »Ugasle luči« režira tov. Eratož in bo uprizorjena do konca januarja.

Zamudnike torej zadnjikrat pozivamo, da store svojo dolžnost do lista in takoj poravnajo zaostalo naročnino. Brez zamere, odkrita beseda pred koncem leta je bila potrebna!

Uprava Dolenjskega lista

Mladinci so začeli pred tednom z rednimi plesnimi vajami, katere vodi Peter Zajc. Plesne vaje obiskujejo redno preko 50 mladincev in mladink. Združene so z raznimi predavanji in vsak četrtrek od 19.—21. ure v združenem domu.

Knjižnico smo pomnožili z novimi knjigami, število bralcev se je vidno povečalo. Do konca leta bomo prejeli večje število novih knjig, poslušajte se j.h. Knjižnica je odprta vsak torek od 17.—19. ure.

Šahovski sekcija je 17. t. m. zborovala. Svoje članstvo je pomnožila največ iz vrst mladincev, ki redno igrajo v knjižnici. Verjetno bodo organizirali januarja šahovski turnir v Bršljinu.

Poleg tega se Svoboda vneto pripravlja na Dedka Mraza, ki bo 30. XII. ob 17. uri obdaroval svoje člančanke v združenem domu, pripeljal pa se bo kakor lansko leto iz Novega mesta.

BAHARIJA

ZAČETEK JE TEŽAK

Novopečeni tat, kajpak brez »pravice«, je vso noč skušal, da bi ukradel kaj vrednega, vendar mu nikjer ni uspelo. Nazadnje zaide v neko kovačnico, tiplje v temi po železju in dotiplje nakovalo. »Vsak začetek je težak,« vzdihne in si naprti nakovalo na rame.

Prvo jutro po poroki mož potihno vstane, gre v kuhinjo in skuha kavo, pripravi kruh, marmelado, maslo, vse skupaj lepo razvrsti na pladenj, odnese v spalnico in s poljubom prebudi mlado ženo.

»Oh! se začudi ona. »To je pa res tako lepo in pristrčno od tebe. Hvala ti za pozornost!«

»Kajne, dragica, lepo! Vidiš, tako želim, da mi poslej vsako jutro postrežeš ti!«

Najnovejša novomeška »Madonca Tine, ti si pa zviti!«

»Res je, priznam, vendar še ne tako, kakor streha na novi stavbi okrajne zadrzne zveze!«

Čestitamo!

Adlešički rojak Marko Račič, naš znani športnik, je pred kratkim opravil v Beogradu profesorski izpit. V službi je na Višji vojni akademiji pravim. Prijatelji in znanci mu ob tej priložnosti čestitajo!

Bo R. Kiplingu

Bo R. Kiplingu

21. Riki-tiki se je po tej zmagi valjal v prahu pod grmovjem, medtem ko je Tedyjev oče tolkel s palico po mrtvem Karaitu. »Le kaj je tega treba?« si je mislil Riki-tiki. »Saj sem vendarle že vse sam opravil.« Nato je pristopila k njemu še Tedyjeva mati, ga pobrala iz prahu in ga s solzami v očeh pobožala, češ da je Tedyja rešil gotove smrti. Riki-tiki vsega tega ni razumel, a mu je ves ta vrišč vendar pridelal precej veselja in zabave.

22. In ko je tisti večer stopal med visokimi kozarci na mizi, bi si bil lahko počestno napolnil želodec z dobriimi jedili, če ne bi moral venomer misliti na Naga in Nagalno. Prijetno mu je bilo, ko ga je Tedyjeva mati božala in ljubkovala in je posedal Tedyju na ramenih, vendar so se mu zdaj pa zdaj vendar zalile oči s krvjo in se je oglasil s svojim zateglim bojnim krikom: »Rik-tiki-tiki-ek!»

23. Tedy ga je po večerji odnesel na svojo posteljo in prosil starše, da bi smel ostati pri njem. Riki-tiki je bil predobro vzgojen, da bi grizel ali praskal otroka. Ko je pa Tedy zaspal, jo je mahnil na svoj ponočni obhod po hiši. Pri tem je naletel na Cučundro, moškato podgano, ki se je plazila ob zidovju. Cučundra je majhna živalca, ki prejavka in prečivka vse noči, da bi se ofujaleta in pohitela v sredo sobe, kamor pa nikoli ne pride.

24. »Nikar me ne ubij!« je prosila Cučundra skoraž jokane. »Riki-tiki, ne ubij me!« — »Mar misliš, da ubijalec kač ubija tudi moškate podgane?« je prezirljivo odvrnil Riki-tiki. »Kdor ubija kače, tega tudi kače ubijejo.« Je rekla Cučundra še bolj žalostno. »Le kako naj bom brez skrbi, da me v tej temni noči Nag ne zamenja s teboj?« — »Prav nobene nevarnosti ni zate,« je odgovoril Riki-tiki. »Nag je na »riu, tja pa ti tako nikoli ne boš šla.«